

KRR.430.002.2022
Nr ewid. 99/2022/P/22/001/KRR

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.
w części 72 – Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego
oraz wykonanie planów finansowych
Funduszu Emerytalno-Rentowego,
Funduszu Administracyjnego,
Funduszu Prewencji i Rehabilitacji

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

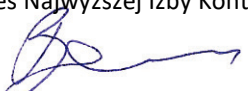
p.o. Dyrektor Departamentu Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Marek Adamiak

Akceptuję:
Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Małgorzata Motylow

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
Warszawa, dnia 05.05.2022

Najwyższa Izba Kontroli
Ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. OCENA OGÓLNA	7
3. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA	
W CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	8
3.1. DOCHODY BUDŻETOWE	8
3.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA	8
4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU EMERYTALNO-RENTOWEGO (FER)	13
4.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW FER	13
4.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW FER	14
4.3. STAN FER I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI	15
4.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI FER	15
5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU ADMINISTRACYJNEGO (FA)	17
5.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW FA	17
5.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW FA	18
5.3. STAN FA I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI	20
5.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI FA	20
6. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PREWENCJI I REHABILITACJI (FPiR)	21
6.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW FPiR	21
6.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW FPiR	21
6.3. STAN FPiR I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI	23
6.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI FPiR	24
7. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	25
8. PLANOWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ RZECZOWO-FINANSOWA KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	26
9. INFORMACJE DODATKOWE	28
10. ZAŁĄCZNIKI	29
10.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	29
10.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU EMERYTALNO-RENTOWEGO	30
10.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU ADMINISTRACYJNEGO	31
10.4. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU PREWENCJI I REHABILITACJI	32
10.5. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	33
10.6. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	34
10.7. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU EMERYTALNO-RENTOWEGO	36
10.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU ADMINISTRACYJNEGO	39
10.9. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PREWENCJI I REHABILITACJI	41
10.10. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI	43

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021¹ oraz ocena wykonania planów finansowych: Funduszu Emerytalno-Rentowego (FER), Funduszu Prewencji i Rehabilitacji (FPiR) oraz Funduszu Administracyjnego (FA), pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz dysponenta FER, FPiR i FA.

Zakres kontroli

- Realizacja wydatków budżetu państwa w części 72 – KRUS, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;
- Planowanie i realizacja przychodów FER, FPiR, FA, których dysponentem jest Prezes KRUS;
- Planowanie i wykonanie kosztów FER, FPiR, FA oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji;
- Gospodarowanie wolnymi środkami FER, FPiR i FA;
- Sporządzenie sprawozdań budżetowych (rocznych oraz za IV kwartał 2021 r.) oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych, dotyczących: części 72 – KRUS, FER, FPiR, FA;
- System kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych (rocznych oraz za IV kwartał 2021 r.) oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych, dotyczących: KRUS, części 72 – KRUS, FER, FPiR, FA;
- Nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych², w tym nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 72 – KRUS;
- Planowanie i sprawozdawczość rzeczowo-finansowa KRUS.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych w 2021 r. z wynikami roku 2020.

Jednostka kontrolowana

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (dalej: Kasa, KRUS).

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego działa na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników³.

Prezes Kasy jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi (art. 2 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

W strukturze organizacyjnej KRUS wyodrębniono: 16 Oddziałów Regionalnych (dalej: OR KRUS), 256 placówek terenowych oraz sześć Centrów Rehabilitacji Rolników (dalej: CRR KRUS lub Centrum).

KRUS prowadzi samodzielną gospodarkę finansową (art. 75 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Zgodnie z art. 76 ust. 2 i 2a tej ustawy podstawy finansowe ubezpieczenia i działalności Kasy stanowią trzy państwowe fundusze celowe, tj.: FER, FA i FPiR. Państwo gwarantuje wypłatę świadczeń finansowanych z FER (art. 76 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Odpisy od Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników (dalej: FS) były przychodami powyższych trzech państwowych funduszy celowych, których dysponentem był Prezes KRUS.

Sposób prowadzenia gospodarki finansowej KRUS, w tym planowanie i sprawozdawczość rzeczowo-finansowa Kasy, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego⁴.

Zgodnie z art. 62 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, KRUS prowadzi działalność w zakresie:

- obsługi ubezpieczonych i świadczeniobiorców w sprawach dotyczących objęcia ubezpieczeniem, składek na ubezpieczenie oraz przyznawania i wypłaty świadczeń z ubezpieczenia;
- zadań określonych w art. 63–66 ww. ustawy, tj.:
  - ✓ prowadzi działalność na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym; Prezes KRUS w porozumieniu z Radą Rolników, ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia określa zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym,
  - ✓ podejmuje działania na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia; może udzielać pomocy ubezpieczonym w rehabilitacji członków ich rodzin,
  - ✓ udziela rolnikom informacji o umowach, jakie mogą być zawierane w związku z zamiarem zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej,
  - ✓ może inicjować i wspierać rozwój ubezpieczeń dla rolników i członków ich rodzin, prowadzonych przez towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych stosownie do przepisów o działalności ubezpieczeniowej;
- obsługi prac Rady Rolników;
- informowania ubezpieczonych i świadczeniobiorców o prawach i obowiązkach wynikających z ww. ustawy oraz propagowania działalności KRUS.

¹ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r., Dz. U. poz. 190, ze zm., dalej: ustawa budżetowa na rok 2021.

² Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm., dalej: ufp.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 933, dalej: ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 144, ze zm., dalej: rgf.

Fundusz Emerytalno-Rentowy, zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest przeznaczony na finansowanie:

- świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego,
- emerytur i rent z innego ubezpieczenia społecznego, wypłacanych łącznie ze świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego wraz z dodatkami,
- refundacji określonych kosztów Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli przepisy emerytalne przewidują taką refundację,
- ubezpieczeń zdrowotnych: rolników i pracujących z nimi domowników podlegających ubezpieczeniu społecznemu, osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w części składkowej, rolników, którzy nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu, a podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Fundusz Administracyjny, zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest przeznaczony na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów pokrywanych ze środków FS lub FPIR. Ponadto ze środków funduszu administracyjnego finansowane są koszty obsługi zadań w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego.

Fundusz Prewencji i Rehabilitacji, zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest przeznaczony na finansowanie kosztów rzeczowych wynikających z realizacji zadań Kasy, o których mowa w art. 21b, 63 i 64 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. kosztów: rent rolniczych szkoleniowych, działalności na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym, działań na rzecz pomocy osobom całkowicie niezdolnym do pracy lub zagrożonym całkowitą niezdolnością do pracy.

W 2021 r. ze środków budżetu państwa ujętych w części 72 – KRUS, na podstawie przepisów odrębnych ustaw realizowano również inne zadania (świadczenia zlecone do wypłaty KRUS), takie jak: świadczenia dla inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych, dodatek dla inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych, ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, zasiłki pogrzebowe po inwalidach wojennych, wojskowych i osobach represjonowanych, dodatki kompensacyjne, świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej, świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej, świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych, rodzicielskie świadczenie uzupełniające, świadczenie wyrównawcze dla działaczy opozycji antykomunistycznej.

Stosownie do art. 6b ust. 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym⁵ KRUS otrzymała od ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na podstawie czterech umów środki ww. Funduszu (dalej również FSOL) na finansowanie wydatków, o których mowa w art. 6b ust. 1 powyższej ustawy, tj. na: świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, dodatkowe roczne świadczenia pieniężne, tzw. trzynasta emerytura, kolejne dodatkowe roczne świadczenia pieniężne, tzw. czternasta emerytura, renty socjalne oraz zasiłki pogrzebowe po osobach pobierających rentę socjalną.

Zrealizowane w 2021 r. w części 72 – KRUS dochody wyniosły 208,5 tys. zł, a wydatki budżetu państwa 18 666 650,8 tys. zł. Zrealizowane wydatki stanowiły 3,58% wydatków budżetu państwa ogółem (521 216 816,8 tys. zł).

W 2021 r. w części 72 – KRUS nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

---

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1787.

Zrealizowane w 2021 r. przychody FER (bez refundacji kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów) wyniosły 20 053 779,2 tys. zł, a koszty (bez świadczeń zbiegowych i innych transferów) 19 974 920,9 tys. zł. Na koniec 2021 r. stan FER wyniósł 108 234,2 tys. zł⁶.

Zrealizowane w 2021 r. przychody FA wyniosły 772 985,2 tys. zł, a koszty 766 577,7 tys. zł. Na koniec 2021 r. stan FA wyniósł 57 172,9 tys. zł.

Zrealizowane w 2021 r. przychody FPiR wyniosły 44 143,9 tys. zł, a koszty 41 448,5 tys. zł. Na koniec 2021 r. stan FPiR wyniósł 10 453,1 tys. zł.

Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. odstąpiono od badania systemu rachunkowości i ksiąg rachunkowych KRUS.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷.

---

⁶ Zrealizowane w 2021 r. przychody FER z refundacją kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów wyniosły 21 270 748,9 tys. zł, a koszty ze świadczeniami zbiegowymi i innymi transferami 21 191 890,6 tys. zł.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

2. OCENA OGÓLNA

**Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie budżetu
państwa
w 2021 r. w części
72 – Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia
Społecznego**

**Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie planów
finansowych w 2021 r.
Funduszu Emerytalno-
-Rentowego, Funduszu
Administracyjnego oraz
Funduszu Prewencji
i Rehabilitacji**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz ocenia pozytywnie wykonanie w 2021 r. planów finansowych Funduszu Emerytalno-Rentowego, Funduszu Administracyjnego oraz Funduszu Prewencji i Rehabilitacji.

Zrealizowane wydatki budżetu państwa wyniosły 18 666 650,8 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach (18 674 769,5 tys. zł). W zakresie realizacji wydatków budżetu państwa w części 72 – KRUS, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków publicznych, blokowania planowanych wydatków budżetu państwa, wykorzystania rezerw celowych, przekazywania dotacji na FER, a także realizacji w 2021 r. planów finansowych FER, FA oraz FPiR, przeprowadzenia wybranych do badania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ramach FA oraz FPiR, sporządzania sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych dotyczących budżetu państwa części 72 – KRUS oraz państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest Prezes KRUS oraz systemu kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania i rzetelności ww. sprawozdań, a także prawidłowości sporządzenia sprawozdania rzeczowo-finansowego KRUS za 2020 r. oraz planu rzeczowo-finansowego KRUS na 2021 r. – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że nie ujęto w sprawozdaniu z realizacji planu rzeczowo-finansowego KRUS za 2020 r. oraz w planie rzeczowo-finansowym KRUS na 2021 r. realizowanych przez KRUS świadczeń finansowanych z FSOL. Spowodowało to, że dane wykazane w tych dokumentach nie odzwierciedlały wszystkich realizowanych zadań przez KRUS oraz związanych z tym przepływów środków finansowych, zapewniających transparentność i przejrzystość gospodarki finansowej Kasy. Podkreślić należy, że zadania realizowane przez KRUS i finansowane z FSOL zostały ujęte w planie finansowo-rzeczowym na 2022 r.

Wniosek po kontroli wykonania budżetu państwa w roku 2020 w części 72 – KRUS oraz realizacji planu finansowego Funduszu Emerytalno-Rentowego został zrealizowany. KRUS podjęła skuteczne działania w celu niedopuszczenia do przekroczenia planowanych wydatków w 2021 r.

Informacje dotyczące szczegółowej kalkulacji ocen kontrolowanej działalności zostały przedstawione w załącznikach 10.1.–10.4. do niniejszej Informacji.

3. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

3.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r., kontrola dochodów budżetowych w części 72 – KRUS została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami 2020 r.

W 2021 r. dochody budżetowe w części 72 – KRUS zostały zrealizowane w kwocie 208,5 tys. zł i były ponad 100-krotnie wyższe od planu ustalonego w ustawie budżetowej na rok 2021 (2 tys. zł) oraz były ponad siedmiokrotnie wyższe od dochodów uzyskanych w 2020 r. (28,4 tys. zł). Głównym źródłem dochodów w części 72 – KRUS były dochody w kwocie 205 tys. zł uzyskane z tytułu zwrotu ujawnionych w 2021 r. nadpłat zasiłków opiekuńczych i zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną⁸.

Na koniec 2021 r. wystąpiły należności w kwocie 36,3 tys. zł, w tym 19,4 tys. zł stanowiły zaległości. Zaległości te były ponad trzykrotnie wyższe od zaległości na koniec 2020 r. (5,8 tys. zł) i dotyczyły głównie stwierdzonych w 2021 r. nadpłat zasiłków opiekuńczych i zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną wypłaconych przez KRUS do 30 września 2020 r.

3.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

Wydatki budżetu państwa, zaplanowane w ustawie budżetowej na 2021 r. w części 72 – KRUS w kwocie 18 892 018 tys. zł, zostały w trakcie roku zwiększone ze środków rezerw celowych o 1,5 tys. zł, na podstawie czterech decyzji Ministra Finansów⁹ z 27 kwietnia, 13 maja, 7 i 15 grudnia 2021 r.

Przyznane rezerwy celowe (poz. 16 – Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa oraz poz. 71 – Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa), objęte szczegółowym badaniem, w kwocie 1,5 tys. zł, wykorzystano celowo, tj. w 100% na pokrycie refundacji kosztów poniesionych przez Oddziały Regionalne KRUS w Krakowie i Kielcach z tytułu wypłaty jednorazowych dodatków pieniężnych¹⁰. Prawidłowo dokonano zmian w planie finansowym dysponenta części 72 – KRUS.

Według wyjaśnień Prezes KRUS wydatki na sfinansowanie wypłaty jednorazowych dodatków pieniężnych nie mogły zostać ujęte w planie wydatków części 72 – KRUS na etapie opracowania ustawy budżetowej na rok 2021, z uwagi na brak w tym okresie informacji o wysokości i ilości wypłat na kolejny rok budżetowy.

W 2021 r. nie zwiększono planu wydatków części 72 – KRUS ze środków rezerwy ogólnej.

---

⁸ Zasiłki opiekuńcze i zasiłki z tytułu objęcia kwarantanną to świadczenia, które przysługiwały w związku z realizacją przepisów ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.) oraz ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875, ze zm.) – dalej: zasiłki opiekuńcze i zasiłki z tytułu objęcia kwarantanną.

⁹ Ilekroć w niniejszej Informacji jest mowa o Ministrze Finansów, należy przez to rozumieć ministra właściwego ds.: budżetu, finansów publicznych i instytucji finansowych, którego funkcję w roku 2020 i 2021 sprawował odpowiednio: Minister Finansów (od 15 listopada 2019 r. do 6 października 2020 r. oraz od 26 października 2021 r.) oraz Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej (od 6 października 2020 r. do 25 października 2021 r.).

¹⁰ Jednorazowy dodatek pieniężny to świadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 15 stycznia 2016 r. o jednorazowym dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne w 2016 r. (Dz. U. poz. 2011), dalej: jednorazowy dodatek pieniężny.

W 2021 r. blokowania planowanych wydatków w części 72 – KRUS dokonano decyzjami Prezesa KRUS z 8 listopada i 21 grudnia 2021 r. Decyzja z 8 listopada 2021 r. dotyczyła blokowania planowanych wydatków w trzech pozycjach w łącznej kwocie 167 250 tys. zł, tj. dziale 753, rozdziale 75305, § 2430 na kwotę 150 000 tys. zł, dziale 753, rozdziale 75313, § 3110 na kwotę 17 000 tys. zł oraz dziale 851, rozdziale 85156, § 4130 na kwotę 250 tys. zł. Uzasadnieniem decyzji była przeprowadzona za dziewięć miesięcy analiza wykonania planu finansowego FER, planu świadczeń zleconych do wypłaty KRUS oraz świadczeń dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, z której wynikało, że realizacja wydatków w tych pozycjach będzie niższa niż planowano, oraz że wystąpi nadmiar posiadanych środków. Decyzja z 21 grudnia 2021 r. dotyczyła wydatków w dziale 753, rozdziale 75305, § 2430 na kwotę 50 000 tys. zł. Uzasadnieniem decyzji była przeprowadzona za 11 miesięcy analiza wykonania planu finansowego FER, z której wynikało, że realizacja kosztów w tej pozycji będzie niższa niż planowano, w związku z tym wystąpi nadmiar posiadanych środków.

Blokowanie planowanych na 2021 r. wydatków w części 72 – KRUS było zgodne z przepisami ufp i nastąpiło niezwłocznie po ustaleniu, że wydatek nie będzie realizowany.

Na podstawie decyzji Ministra Finansów z 3 i 29 grudnia 2021 r. plan wydatków części 72 – KRUS został zmniejszony o kwotę ww. blokowanych planowanych wydatków, a planowane wydatki zostały przeniesione do utworzonych pozycji rezerw celowych, tj.: 72 pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” oraz 73 pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”.

Plan wydatków po zmianach w części 72 – KRUS na 2021 r. został ustalony w wysokości 18 674 769,5 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 72 – KRUS zostały zrealizowane w 2021 r. w kwocie 18 666 650,8 tys. zł, tj. w 100% planu wydatków po zmianach.

Niższa realizacja wydatków budżetowych o 253 266,8 tys. zł, tj. 1,3% w stosunku do wykonania w 2020 r. (18 919 917,6 tys. zł) spowodowana była w szczególności zmniejszeniem liczby osób otrzymujących świadczenia z KRUS, zmianą źródła finansowania zasiłków opiekuńczych oraz zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną ze środków budżetu państwa na środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w ramach FER, niższymi, w stosunku do 2020 r., dotacjami dla FER ze względu na uzyskanie wyższych przychodów z tytułu składek rolników na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

Zwrotu niewykorzystanych środków na wydatki budżetowe w 2021 r. w części 72 – KRUS w kwocie 8 118,7 tys. zł dokonano terminowo, tj. 21 stycznia 2022 r., na rachunek budżetu państwa w Ministerstwie Finansów.

Na koniec 2021 r. zobowiązania w części 72 – KRUS wyniosły 825,8 tys. zł i stanowiły 91,4% zobowiązań na koniec 2020 r. (900,5 tys. zł). Były to zobowiązania wobec Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby, o których mowa w art. 86 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹¹. Niższa kwota zobowiązań wynikała przede wszystkim z mniejszej liczby osób podlegających wyłączeniu z ubezpieczenia zdrowotnego.

W części 72 – KRUS w 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W 2021 r. wydatki w ramach grupy ekonomicznej dotyczącej dotacji w części 72 – KRUS zostały zrealizowane w kwocie 18 387 684,4 tys. zł stanowiącej 100% planu po zmianach (18 389 773 tys. zł) i były niższe o 0,3% (tj. o 63 629 tys. zł) od wykonania w 2020 r. (18 451 313,4 tys. zł). Niższe wykonanie w 2021 r. wynikało głównie z wyższego w 2021 r. przychodu FER z tytułu przypisu składki od rolników na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

Wydatki w tej grupie ekonomicznej w 2021 r. zostały przeznaczone na:

- dotację dla FER (18 367 033,4 tys. zł);
- dotację na zwrot kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty KRUS (7317 tys. zł);
- dotację do FPiR (13 334 tys. zł).

U dysponenta części 72 – KRUS badaniem objęto próbę dotacji dobraną w sposób celowy ze względu na miesiące w 2021 r., w których zrealizowano wypłaty dotacji w najwyższych kwotach, tj. w lipcu 2021 r. (1 705 000 tys. zł) i w grudniu 2021 r. (2 092 018,7 tys. zł).

Skontrolowane operacje dotyczyły przekazania środków dotacji z rachunku bankowego wydatków budżetowych dysponenta części 72 – KRUS na rachunek bankowy FER w łącznej kwocie 3 797 018,7 tys. zł i stanowiły 20,7% kwoty zrealizowanych wydatków na dotacje w 2021 r. w tej części budżetowej (18 387 684,4 tys. zł). W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1398, ze zm., dalej: ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej.

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 72 – KRUS zostały zrealizowane w kwocie 269 885,7 tys. zł stanowiącej 97,9% planu po zmianach (275 674,5 tys. zł) i były niższe o 41,1% (tj. o 188 478,9 tys. zł) od wykonania w 2020 r. (458 364,6 tys. zł). Niższe wykonanie wydatków wynikało głównie z realizacji w 2021 r. wypłat zasiłków z tytułu opieki oraz zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną ze środków FER, a nie ze środków budżetu państwa jak to miało miejsce do końca września 2020 r.

Wydatki w tej grupie w 2021 r. zostały przeznaczone na:

- świadczenia społeczne – świadczenia (zadania) zlecone do wypłaty KRUS w 2021 r. (269 881,5 tys. zł);
- jednorazowe dodatki pieniężne (1,5 tys. zł);
- refundacje ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC¹² (2,7 tys. zł).

Wydatki bieżące w części 72 – KRUS w 2021 r. zostały zrealizowane w kwocie 9080,7 tys. zł stanowiącej 97,4% planu po zmianach (9322 tys. zł) i były niższe o 11,3% (tj. o 1 158,9 tys. zł) od wykonania w 2020 r. (10 239,6 tys. zł). Wydatki w tej grupie zostały przeznaczone na opłacenie składek zdrowotnych finansowanych z budżetu państwa za osoby zwolnione z tego obowiązku¹³. Niższe wykonanie w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. wynikało głównie z mniejszej liczby osób, za które składka ta była opłacana.

W części 72 – KRUS, w ramach zadań zleconych do wypłaty KRUS w 2021 r., zrealizowano wydatki w kwocie 269 881,5 tys. zł, z przeznaczeniem na:

- 3411 świadczeń dla inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych na kwotę 102 064,1 tys. zł – podstawa prawna art. 4 ust. 1, art. 2 pkt 1 lit. a i art. 3 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin¹⁴ w związku z art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- 422 096 ryczałtów energetycznych na kwotę 75 013,5 tys. zł – podstawa prawna art. 24 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego¹⁵, art. 3 ust. 1 i art. 4 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych¹⁶, art. 7 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych¹⁷;
- 121 863 dodatki kombatancie na kwotę 28 838,6 tys. zł – podstawa prawna art. 24 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- 84 115 świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej na kwotę 17 839,3 tys. zł – podstawa prawna art. 5 ust. 1 i art. 6 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich¹⁸;
- 352 774 dodatki kompensacyjne na kwotę 12 536,9 tys. zł – podstawa prawna art. 24 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, art. 3 ust. 1 i art. 4 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych;
- 14 063 rodzicielskie świadczenia uzupełniające na kwotę 17 991,5 tys. zł – podstawa prawna art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym¹⁹;

¹² Świadczenia OC i AC finansowane były na podstawie ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2021 r. poz. 1656, ze zm.).

¹³ Składki zdrowotne za osoby zwolnione z tego obowiązku finansowane były z budżetu państwa na podstawie art. 62 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej.

¹⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1656, ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1858, ze zm.

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1774.

¹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1820.

¹⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1818.

¹⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 419, ze zm.

- 1956 dodatków pieniężnych dla inwalidy wojennego na kwotę 1780,8 tys. zł – podstawa prawna art. 4 ust. 1, art. 2 pkt 1 lit. c i art. 3 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin w związku z art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- 547 zasiłków pogrzebowych po inwalidach wojennych, wojskowych i osobach represjonowanych na kwotę 2188 tys. zł – podstawa prawna art. 4 ust. 1, art. 2 pkt lit. d i art. 3 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin w związku art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- 32 752 świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej na kwotę 7739,8 tys. zł – podstawa prawna art. 3 ust. 1 i art. 4 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych;
- 104 świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych na kwotę 97,4 tys. zł – podstawa prawna art. 7 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych;
- 2928 świadczeń wyrównawczych dla działaczy opozycji antykomunistycznej na kwotę 3790,1 tys. zł – podstawa prawna art. 10c oraz art. 10i ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych²⁰;
- 12 dodatków dla weterana na kwotę 1,5 tys. zł – podstawa prawna art. 36 ust. 1 i art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa²¹.

W ramach świadczeń realizowanych przez KRUS i finansowanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym zrealizowano wydatki w kwocie 3 625 385,2 tys. zł, z przeznaczeniem na:

- 2 340 399 świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji na kwotę 1 195 956,4 tys. zł;
- 924 773 dodatkowe roczne świadczenia pieniężne, tzw. trzynasta emerytura, na kwotę 1 156 821,8 tys. zł;
- 874 040 kolejnych dodatkowych rocznych świadczeń pieniężnych, tzw. czternasta emerytura, na kwotę 1 093 381,9 tys. zł;
- 11 833 renty socjalne na kwotę 177 888,2 tys. zł;
- 335 zasiłków pogrzebowych po osobach pobierających rentę socjalną na kwotę 1336,9 tys. zł.

W ramach działań nadzorczych w KRUS, w 2021 r., sporządzano m.in. meldunki statystyczne o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników oraz o świadczeniach pozaubezpieczeniowych, miesięczne informacje o zadaniach zleconych, informacje o wypłatach niezrealizowanych zadań zleconych. Prawidłowość wykorzystania środków na dotacje otrzymane z budżetu przez państwowe fundusze celowe pozostające w dyspozycji Prezesa KRUS była analizowana i weryfikowana na podstawie sprawozdań i informacji przekazywanych do Centrali KRUS przez OR KRUS. Rodzaje i częstotliwość sporządzanych sprawozdań przez jednostki organizacyjne KRUS zostały określone w § 3 ust. 2 pkt 1–6 Zasad rachunkowości KRUS²².

W KRUS sporządzano sprawozdania określone obowiązującymi przepisami prawa, w tym w układzie zadaniowym oraz sprawozdania wewnętrzne według wzorów określonych w Zasadach rachunkowości KRUS oraz w zawartych umowach, m.in. z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego.

Ponadto dokonywano analizy stanu środków pieniężnych na rachunkach bankowych państwowych funduszy celowych pozostających w dyspozycji Prezesa KRUS oraz innych wydzielonych rachunkach bankowych KRUS, a także analizy zapotrzebowań OR KRUS na środki finansowe dotyczące świadczeń emerytalno-rentowych i innych świadczeń pozaubezpieczeniowych.

W 2021 r. Biuro Kontroli Centrali KRUS przeprowadziło 12 kontroli kompleksowych, tj. 100% ujętych w planie na 2021 r. Zostały przeprowadzone dwie kontrole doraźne. Kontrolami kompleksowymi objęto zagadnienia dotyczące wydatkowania środków publicznych. W przypadku otrzymania zaleceń pokontrolnych dyrektorzy OR KRUS w wyznaczonych terminach informowali Prezesa KRUS o ich realizacji.

²⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 1255.

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 2055, ze zm.

²² Załącznik do zarządzenia nr 10 Prezesa KRUS z dnia 2 lipca 2021 r. w sprawie zasad rachunkowości (Dz. Urz. Prezesa KRUS poz. 12).

W 2021 r. Biuro Audytu Wewnętrznego Centrali KRUS przeprowadziło pięć zadań audytowych w obszarach dotyczących świadczeń wypłacanych przez KRUS, działań prewencyjnych KRUS, gospodarki finansowej KRUS, zarządzania zasobami ludzkimi w wybranych jednostkach organizacyjnych KRUS, tj. 100% ujętych w planie. W przypadkach zidentyfikowanego ryzyka badanego obszaru wydano zalecenia. Przeprowadzono również cztery zadania audytowe dotyczące czynności sprawdzających realizację wydanych zaleceń.

W 2021 r. Biuro Finansowe Centrali KRUS przeprowadziło cztery inspekcje, w wyniku których w dwóch przypadkach wydano rekomendacje.

Zrealizowany został wniosek po kontroli wykonania budżetu państwa w roku 2020 w części 72 – KRUS oraz realizacji planu finansowego Funduszu Emerytalno-Rentowego. KRUS podjęła skuteczne działania w celu niedopuszczenia do przekroczenia planowanych wydatków w 2021 r.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU EMERYTALNO-RENTOWEGO (FER)

Plan finansowy Funduszu Emerytalno-Rentowego został ustalony w tabeli nr 24 załącznika nr 13 do ustawy budżetowej na rok 2021.

W planie tym przychody FER (bez refundacji kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów) zostały ustalone w kwocie 20 180 480 tys. zł, a koszty (bez świadczeń zbiegowych i innych transferów) w kwocie 20 269 300 tys. zł.

Plan przychodów i kosztów FER na 2021 r. został opracowany i przekazany do wiadomości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: Minister RiRW) w dniu 8 lutego 2021 r., w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej na 2021 r., tj. zgodnie z wymogiem § 3 rgf.

W trakcie 2021 r. w planie finansowym FER, stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej na rok 2021, dokonano trzech zmian: dwóch w trybie art. 29 ust. 12 ufp (zmiany planu z 27 maja i 25 listopada 2021 r.), jednej na podstawie art. 15zh ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²³ (zmiana planu z 30 grudnia 2021 r.). Głównymi przyczynami dokonania zmian planu finansowego FER były: zwiększenia przychodów i odpowiednio kosztów w związku z przyznaniem środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz zwiększenia planowanych kosztów zasiłków pogrzebowych i zmniejszenia planowanych kosztów zasiłków macierzyńskich.

Zmiany planu finansowego FER zostały dokonane z zachowaniem zasad określonych w ufp, w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19 oraz trybu określonego w rgf, a także zgodnie z dyspozycjami Procedury planowania rzeczowo-finansowego funduszy będącej elementem procesu „Planowanie, Sprawozdawczość i Rozliczenia” zawartej w „Księdze Procesów” Zintegrowanego Systemu Zarządzania w KRUS²⁴.

W planie po zmianach na 2021 r. przychody FER (bez refundacji kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów) zostały określone w kwocie 20 346 334 tys. zł, a koszty (bez świadczeń zbiegowych i innych transferów) w kwocie 20 435 154 tys. zł.

Plan po zmianach na 2021 r. w zakresie przychodów FER (z refundacją kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów w kwocie 1 266 110 tys. zł) został określony w kwocie 21 612 444 tys. zł, a w zakresie kosztów (ze świadczeniami zbiegowymi i innymi transferami w kwocie 1 266 110 tys. zł) w kwocie 21 701 264 tys. zł.

4.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW FER

Zrealizowane przychody²⁵ ogółem wyniosły 20 053 779,2 tys. zł²⁶ i były niższe o 1,4% od planowanych (292 554,8 tys. zł). Przychody FER pochodziły głównie z:

- dotacji z budżetu państwa w kwocie 18 367 033,4 tys. zł, tj. 91,6% przychodów FER ogółem;
- składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacanych przez ubezpieczonych rolników (przypis) w kwocie 1 418 500,5 tys. zł, tj. 7,1% przychodów FER ogółem;
- środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w kwocie 148 250,8 tys. zł, tj. 0,7% przychodów FER ogółem;
- odpisu od FS w kwocie 60 543,9 tys. zł, tj. 0,3% przychodów FER ogółem.

W 2021 r. osiągnięte przychody ogółem były wyższe o 58 830,2 tys. zł, tj. o 0,3% w porównaniu do 2020 r. (19 994 949 tys. zł). W 2021 r. zrealizowane przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa były niższe o 1,1% od planowanych (202 088,6 tys. zł) i o 63 088 tys. zł, tj. o 0,3% niższe od zrealizowanych w 2020 r. (18 430 121,4 tys. zł). W 2021 r. przychody z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 były niższe o 261 384,2 tys. zł, tj. o 63,8% w porównaniu do 2020 r. (409 635 tys. zł), zrealizowane w 2021 r. przychody z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe (przypis)

²³ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm., dalej: ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19.

²⁴ W okresie objętym kontrolą obowiązywało zarządzenie Nr 18 Prezesa KRUS z dnia 10 kwietnia 2019 r. w sprawie utrzymania i doskonalenia w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz określenia zakresu odpowiedzialności w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania (Dz. Urz. Prezesa KRUS poz. 19).

²⁵ Ilekroć w niniejszej informacji występuje określenie „przychody FER”, należy przez to rozumieć przychody Funduszu bez refundacji kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów.

²⁶ W 2021 r. zrealizowane przychody FER (z refundacją kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów) wyniosły 21 270 748,9 tys. zł.

były niższe o 62 81,5 tys. zł od planowanych (tj. o 4,2%) i o 375 077,8 tys. zł, tj. o 35,9% wyższe w porównaniu do osiągniętych w 2020 r.

Jak wyjaśniła Prezes KRUS niższe wykonanie przychodów w 2021 r., z dotacji z budżetu państwa, wynikało głównie z wyższych w stosunku do 2020 r. przychodów ze składek od rolników na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w 2021 r. W 2020 r. przychody z tego tytułu były niższe w związku ze zwolnieniem rolników z opłacania składek za II kwartał 2020 r. Zmniejszenie przychodów w stosunku do 2020 r. z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 związane było z mniejszą liczbą wypłat zasiłków opiekuńczych oraz zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną.

Na koniec 2021 r. należności netto FER (pomniejszone o odpis aktualizujący) wyniosły 138 349 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2020 r. (139 756,5 tys. zł) były niższe o 1407,5 tys. zł, tj. o 1%. Prezes KRUS wyjaśniła, że niższe wykonanie należności w 2021 r. w stosunku do wykonania w 2020 r. wynikało z niższych należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i odsetek od zaległości w opłacaniu składek emerytalno-rentowych oraz należności od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) z tytułu świadczeń zbiegowych.

Na koniec 2021 r. należności brutto FER (łącznie z odpisami aktualizującymi należności w wysokości 103 120,8 tys. zł) wyniosły 241 469,8 tys. zł i dotyczyły głównie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników w kwocie 179 950,4 tys. zł oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 7831 tys. zł.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. należności wymagalne brutto wyniosły 166 605,3 tys. zł i były niższe o 17 961,6 tys. zł, tj. o 9,7% od należności wymagalnych na koniec 2020 r.

W celu zmniejszenia kwoty zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia występujących na kontach zadłużonych rolników, jednostki organizacyjne KRUS dokonywały systematycznej analizy kont dłużników w celu ustalenia przyczyn powstania zaległości i podejmowały działania mobilizujące dłużników do spłaty należności składkowych.

W 2021 r. skierowano do urzędów skarbowych 20 870 tytułów wykonawczych w sprawie należności z tytułu składek na łączną kwotę 32 424,1 tys. zł. Organy egzekucyjne ściągnęły w 2021 r. kwotę 18 423,3 tys. zł należności oraz zwróciły do KRUS z powodu nieściągalności 1184 tytuły wykonawcze na kwotę 1523 tys. zł.

Według stanu na koniec 2021 r., 1876 dłużników nienależnie pobrało świadczenia z tytułu emerytur, rent, świadczeń krótkoterminowych oraz rodzicielskich świadczeń uzupełniających na łączną kwotę 10 182,4 tys. zł, która była wyższa o 109 tys. zł w stosunku do stanu na koniec 2020 r.

W 2021 r. w Centrali KRUS nie dokonano umorzenia i odroczenia należności, nie rozkładano należności na raty. Działania takie dotyczyły OR KRUS, w których w 2021 r. umorzono należności dotyczące FER na kwotę 1351,5 tys. zł, odroczone należności w kwocie 23,5 tys. zł oraz rozłożono na raty należności w kwocie 31 668 tys. zł.

4.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW FER

W planie finansowym FER po zmianach na 2021 r. ujęto koszty ogółem w kwocie 20 435 154 tys. zł (bez świadczeń zbiegowych i innych transferów). Zrealizowane koszty²⁷ ogółem wyniosły 19 974 920,9 tys. zł²⁸ i były niższe o 2,3% od planowanych (460 233,1 tys. zł).

W strukturze kosztów FER ze względu na najwyższe zrealizowane kwoty, głównymi tytułami tych kosztów były m.in.:

- emerytury rolnicze w kwocie 12 864 623,2 tys. zł, tj. 64,4% kosztów FER ogółem;
- renty rolnicze w kwocie 3 430 293,6 tys. zł, tj. 17,2% kosztów FER ogółem;
- składki na ubezpieczenia zdrowotne finansowane z dotacji budżetu w kwocie 1 762 400,4 tys. zł, tj. 8,8% kosztów FER ogółem;
- pozostałe świadczenia²⁹ w kwocie 752 009,3 tys. zł, tj. 3,8% kosztów FER ogółem;
- odpis na Fundusz Administracyjny w kwocie 625 845 tys. zł, tj. 3,1% kosztów FER ogółem;
- zasiłki pogrzebowe w kwocie 237 335 tys. zł, tj. 1,2% kosztów FER ogółem;

²⁷ Ilekroć w niniejszej Informacji występuje określenie „koszty FER”, należy przez to rozumieć koszty FER bez świadczeń zbiegowych i innych transferów.

²⁸ W 2021 r. zrealizowane koszty FER (ze świadczeniami zbiegowymi i innymi transferami) wyniosły 21 191 890,6 tys. zł.

²⁹ Pozostałe świadczenia to emerytury finansowane z FER (w wysokości 4689,9 tys. zł), a wypłacone przez: Ministerstwo Obrony Narodowej – 843,6 tys. zł, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – 3 488,2 tys. zł, Ministerstwo Sprawiedliwości – 358,1 tys. zł oraz emerytury i renty w kwocie 747 319,4 tys. zł wypłacone przez ZUS z ubezpieczenia społecznego rolników na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504), dalej: ustawa o emeryturach i rentach z FUS.

- zasiłki macierzyńskie w kwocie 151 359,7 tys. zł, tj. 0,8% kosztów FER ogółem;
- koszty przeciwdziałania COVID-19 w kwocie 148 731,8 tys. zł, tj. 0,7% kosztów FER ogółem.

W 2021 r. poniesione koszty ogółem były wyższe o 142 686 tys. zł, tj. o 0,7%, w porównaniu do 2020 r. (19 832 234,9 tys. zł). Wynikało to z wyższych w stosunku do 2020 r. kosztów: realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania COVID-19 o 94 954,4 tys. zł (o 176,6%), rent rolniczych o 68 694,2 tys. zł (o 2%), pozostałych świadczeń o 32 763,2 tys. zł (o 4,6%) oraz kosztów zasiłków pogrzebowych o 22 109,1 tys. zł (o 10,3%). Prezes KRUS wyjaśniła, że wzrost kosztów przeciwdziałania COVID-19 nastąpił w efekcie realizacji zadań związanych z wypłatą przyznawanych na wnioski i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zasiłków opiekuńczych oraz zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną. Wyższe koszty rent rolniczych spowodowane były wzrostem w 2021 r. przeciętnej kwoty renty rolniczej, w związku z waloryzacją świadczeń rentowych z FER. Wyższe wykonanie kosztów pozostałych świadczeń związane było z waloryzacją świadczeń wypłacanych w związku z art. 10, 56, 63, 73 i 180 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: FUS). Wyższe koszty zasiłków pogrzebowych wynikały z większej liczby wypłaconych zasiłków pogrzebowych wobec wyższej umieralności, co według Prezes KRUS mogło być spowodowane sytuacją związaną z wystąpieniem epidemii wirusa SARS-CoV-2.

Niższe o 53 920,8 tys. zł, tj. o 0,4% w porównaniu do 2020 r. (12 918 544 tys. zł) były koszty emerytur rolniczych oraz o 21 158,9 tys. zł (o 12,3%) – koszty zasiłków macierzyńskich, co było spowodowane mniejszą liczbą świadczeniobiorców.

W 2021 r. 809 tys. osób było świadczeniobiorcami emerytur rolniczych, a przeciętna emerytura z dodatkami finansowana z FER wyniosła 1324,8 zł.

W 2021 r. 226 tys. osób było świadczeniobiorcami rent rolniczych, a przeciętna renta z dodatkami finansowana z FER wyniosła 1267,2 zł.

W 2021 r. ściągальność składek wyniosła 101,9%³⁰.

Szczegółowym badaniem objęto koszty i odpowiadające im wydatki w wysokości 3 691 868,2 tys. zł, tj. 18,7% kwoty poniesionych w Centrali KRUS kosztów FER (19 709 688,7 tys. zł). Koszty zostały poniesione terminowo z zachowaniem kryterium legalności, były gospodarne oraz celowe. Koszty i odpowiadające im wydatki zostały prawidłowo naliczone, zapotrzebowane i rozliczone. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłaceniem odsetek, kar lub opłat.

4.3. STAN FER I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan FER na koniec 2021 r. wyniósł 108 234,2 tys. zł i był wyższy od stanu na początek roku o 78 858,3 tys. zł. Stan FER na koniec roku obejmował środki pieniężne w kwocie 365 540,8 tys. zł, należności w kwocie 137 913,6 tys. zł i zobowiązania w kwocie 395 220,2 tys. zł.

Najwyższa kwota zobowiązań dotyczyła zobowiązań wobec Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne i wyniosła 274 878 tys. zł. Pozostałe zobowiązania dotyczyły przede wszystkim płatności wobec budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i ubezpieczenia rolników.

Na koniec 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne FER.

Średniomiesięczny stan środków FER w 2021 r. wynosił 197 971,9 tys. zł, przy czym najwyższy stan środków odnotowano w styczniu 2021 r. (490 931 tys. zł), a najniższy w czerwcu 2021 r. (27 766,8 tys. zł).

Prezes KRUS nie dokonywała w 2021 r. lokowania wolnych środków FER, ponieważ w 91,6% pochodziły z dotacji budżetu państwa. Zgodnie bowiem z art. 48 ufp Prezes KRUS może dokonywać lokat wolnych środków, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu. Fundusz Emerytalno-Rentowy nie został również wskazany wśród funduszy będących w dyspozycji Prezesa KRUS i mogących lokować wolne środki – art. 83 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

4.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI FER

W 2021 r. w ramach ustawowych zadań ze środków FER zrealizowano:

- emerytury rolnicze dla 809 205 świadczeniobiorców (średnia w roku) o wartości 12 864 623,2 tys. zł,
- renty rolnicze dla 225 591 świadczeniobiorców (średnia w roku) o wartości 3 430 293,6 tys. zł,
- zasiłki pogrzebowe o wartości 237 335 tys. zł dla 59 343 świadczeniobiorców,
- zasiłki macierzyńskie dla 153 089 świadczeniobiorców o wartości 151 359,7 tys. zł,

³⁰ Wskaźnik ściągальności składek rozumiany jest jako stosunek wpływów z tytułu składek do przypisu składek w danym roku.

- pozostałe świadczenia w kwocie 752 009,3 tys. zł, z tego:
  - ✓ emerytury finansowane z FER (w wysokości 4689,9 tys. zł dla przeciętnie 652 świadczeniobiorców w miesiącu), a wypłacone przez: Ministerstwo Obrony Narodowej (dalej: MON) – 843,6 tys. zł, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (dalej: MSWiA) – 3488,2 tys. zł, Ministerstwo Sprawiedliwości (dalej: MS) – 358,1 tys. zł,
  - ✓ zwiększenia dotyczące emerytur i rent wypłaconych przez ZUS z ubezpieczenia społecznego rolników na podstawie art. 10 i 56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w kwocie 747 319,4 tys. zł dla przeciętnie 635 167 świadczeniobiorców miesięcznie.

W okresie od 2018 r. do 2021 r. zmniejszyła się liczba osób pobierających emerytury rolnicze z 913 488 do 809 205, renty rolnicze z 242 927 do 225 591 i zasiłki macierzyńskie z 208 711 do 153 089.

Prezes KRUS wyjaśniła, że w latach 2019–2021 nie dokonywano zmian w przepisach prawa regulujących zasady przyznawania i wypłaty emerytur rolniczych, rent rolniczych, zasiłków macierzyńskich oraz zasiłków pogrzebowych, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na liczbę osób uprawnionych do takich świadczeń. Prezes wyjaśniła również, że zmniejszenie liczby osób otrzymujących emerytury i renty rolnicze oraz zasiłki macierzyńskie wynikało z czynników demograficznych, w tym z rosnącej liczby zgonów i malejącej liczby urodzeń oraz malejącej liczby osób ubezpieczonych w KRUS.

W okresie od 2018 r. do 2021 r. zmniejszyła się również liczba emerytur finansowanych z FER, a wypłaconych przez MON z 159 do 102 miesięcznie w roku, MSWiA z 767 do 497 miesięcznie w roku oraz przez MS z 83 do 53 miesięcznie w roku. Koszty ogółem z tego tytułu obniżyły się z 6005,7 tys. zł w 2018 r. do 4689,9 tys. zł w 2021 r., tj. o 1316 tys. zł. Prezes KRUS wyjaśniła, że ww. ministerstwa wypłacają emerytury świadczeniobiorcom będącym obecnie w najstarszych grupach wiekowych, o wysokim wskaźniku umieralności. W konsekwencji zmniejsza się liczba osób uprawnionych do tych świadczeń oraz koszty poniesione na te świadczenia.

W okresie od 2018 r. do 2021 r. wzrosła kwota zwiększeń emerytur i rent pracowniczych wypłacanych przez ZUS z ubezpieczenia społecznego rolników na podstawie art. 10 i 56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z 642 620,8 tys. zł do 747 319,4 tys. zł³¹. W 2021 r. ZUS wypłacił z tego tytułu kwotę o 104 699 tys. zł wyższą w odniesieniu do 2018 r. Prezes KRUS wyjaśniła, że wzrost wydatków na te zwiększenia wynika przede wszystkim z rocznej waloryzacji emerytury podstawowej i prawdopodobnie z wydłużenia okresu ubezpieczenia rolniczego przyjmowanego do obliczenia wysokości zwiększenia tych świadczeń.

W okresie od 2018 r. do 2021 r. wzrosła liczba zasiłków pogrzebowych z 51 791 do 59 343, tj. o 7552³². Prezes KRUS wyjaśniła, że wzrost liczby zasiłków pogrzebowych spowodowany był w szczególności wzrostem liczby najstarszych osób, w grupie o wysokim wskaźniku śmiertelności, które wcześniej były uprawnione do pobierania rolniczych świadczeń emerytalnych. Ponadto wyjaśniła, że do zwiększenia śmiertelności emerytów, rencistów, osób ubezpieczonych w KRUS i członków ich rodzin, po śmierci których Kasa wypłaca zasiłki pogrzebowe, mogła też przyczynić się epidemia choroby COVID-19.

W 2021 r. FER w ramach świadczeń zbiegowych pracowniczych finansowanych ze środków FUS oraz ZUS wypłacił m.in.:

- 46 078 świadczeń emerytalno-rentowych na kwotę 869 723,5 tys. zł,
- 8828 zasiłków pogrzebowych po osobach pobierających świadczenia zbiegowe na kwotę 35 253 tys. zł,
- 6850 ekwiwalentów pieniężnych za deputaty węglowe na kwotę 5374,8 tys. zł.

W 2021 r. ze środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w łącznej wysokości 148 731,8 tys. zł w ramach FER sfinansowano:

- zasiłki opiekuńcze dla rolników – 68 361 tys. zł (za 2 059 775 dni opieki),
- zasiłki z tytułu objęcia kwarantanną dla rolników – 80 370,8 tys. zł (wypłacono 58 456 świadczeń).

³¹ Zwiększenia emerytur i rent pracowniczych finansowane były w ramach planu finansowego FER w poz. A I. 5 Pozostałe świadczenia.

³² Zasiłki pogrzebowe finansowane były w ramach planu finansowego FER w poz. A I. 4 Zasiłki pogrzebowe.

5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU ADMINISTRACYJNEGO (FA)

Plan finansowy FA został ustalony w tabeli nr 26 załącznika nr 13 do ustawy budżetowej na rok 2021. W planie tym przychody zostały ustalone w kwocie 778 651 tys. zł, a koszty w kwocie 772 557 tys. zł. W trakcie roku w planie finansowym FA na 2021 rok dokonano trzech zmian, w trybie art. 29 ust. 9-12 ufp, w trybie art. 9a ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021³³ oraz w trybie art. 15zh ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19. Badaniem objęto zmianę planu finansowego przeprowadzoną w trybie art. 29 ust. 9-12 ufp. Stwierdzono, że zmiany planu finansowego FA w zakresie przychodów i kosztów były uzasadnione realizacją celów działania FA, zmiany dokonano zgodnie z zasadami i trybem określonymi w tych przepisach.

5.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW FA

Przychody Funduszu Administracyjnego w 2021 r. wyniosły 772 985,3 tys. zł. Były one niższe o 16 361,7 tys. zł, tj. o 2,1% od planu po zmianach (789 347 tys. zł) i o 10 241,4 tys. zł, tj. o 1,3% od wykonania w 2020 r. (783 226,7 tys. zł).

Przychody FA pochodziły głównie z odpisu od FER (81% przychodów ogółem), refundacji kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty, rent socjalnych i tzw. świadczeń zbiegowych oraz kosztów poboru i ewidencjonowania składek na ubezpieczenie zdrowotne (10,9%) oraz odpisu od FS (7,3%). Przepis art. 79 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie przewiduje tworzenia tego funduszu ze środków dotacji z budżetu państwa.

W 2021 r. odpis od FER został zrealizowany w wysokości 625 845 tys. zł, stanowiącej 100% planu po zmianach i 100% wykonania w 2020 r.

Przychody z tytułu refundacji kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty, rent socjalnych i tzw. świadczeń zbiegowych oraz kosztów poboru i ewidencjonowania składek na ubezpieczenie zdrowotne w 2021 r. zostały zrealizowane w kwocie 84 169,7 tys. zł stanowiącej 83,2% planu po zmianach (101 214 tys. zł) i były niższe o 2310,8 tys. zł, tj. o 2,7% od wykonania w 2020 r. (86 480,5 tys. zł). Przyczyną niepełnej realizacji ustalonego na 2021 r. planu przychodów po zmianach FA były niższe niż planowano wypłaty z tytułu świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. trzynasta emerytura) oraz niższe koszty wypłaty świadczeń zbiegowych, powstałych w wyniku zmniejszenia liczby świadczeniobiorców.

W 2021 r. odpis od FS został zrealizowany w wysokości 56 787 tys. zł, stanowiącej 100% planu po zmianach i 91,8% wykonania w 2020 r. (61 816 tys. zł). Przyczyną niższego wykonania w 2021 r. w stosunku do 2020 r. było zmniejszenie wydatków FS.

Przychody FA w 2018 r. zostały zrealizowane w kwocie 648 872,1 tys. zł, w 2019 r. w kwocie 708 009,4 tys. zł, w 2020 r. w kwocie 783 226,7 tys. zł i w 2021 r. w kwocie 772 985,3 tys. zł. Główną przyczyną rosnącej tendencji przychodów było zwiększenie w kolejnych latach kwoty odpisu od FER. W 2018 r. odpis od FER został zrealizowany w kwocie 533 345 tys. zł, w 2019 r. w kwocie 574 528 tys. zł, w 2020 r. w kwocie 625 845 tys. zł i w 2021 r. w kwocie 625 845 tys. zł. Przyczyną wzrostowej tendencji odpisów od FER, a w konsekwencji przychodów FA, było zmniejszenie kwot odpisu od FS z powodu malejących wydatków tego funduszu oraz z rosnących kosztów realizacji zadań FA.

Według stanu na koniec 2021 r. należności netto FA³⁴ pozostałe do zapłaty wyniosły 3598 tys. zł, w tym należności przeterminowane wyniosły 562,4 tys. zł³⁵ i były niższe o 3836,3 tys. zł, tj. o 51,6% od stanu należności netto pozostałych do zapłaty na koniec 2020 r. (7434,3 tys. zł). Kwota należności umorzonych w 2021 r. wyniosła 4,8 tys. zł, odroczone lub rozłożone na raty 0,6 tys. zł, a spisanych należności przedawnionych 1,5 tys. zł.

³³ Dz. U. poz. 2400, ze zm.

³⁴ Są to należności pomniejszone o odpis aktualizujący w wysokości 13 597 tys. zł.

³⁵ Dotyczy należności przeterminowanych powstałych w OR KRUS.

5.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW FA

Koszty realizacji zadań FA w 2021 r. zostały zrealizowane w kwocie 766 577,7 tys. zł, były niższe o 16 675,3 tys. zł, tj. o 2,2% od planu po zmianach (783 253 tys. zł) i wyższe o 24 796 tys. zł, tj. o 3,2% od wykonania w 2020 r. (741 781,7 tys. zł). Główną pozycję kosztów realizacji zadań FA stanowiły koszty wynagrodzeń osobowych (47,8%), zakup usług (26,7%), koszty pozostałe (8,8%) oraz koszty wynagrodzeń bezosobowych (2,9%).

Koszty wynagrodzeń ogółem w 2021 r. zostały zrealizowane w kwocie 389 059,1 tys. zł stanowiącej 99,7% planu po zmianach (390 149 tys. zł) i były o 3381,1 tys. zł wyższe, tj. o 0,9%, w stosunku do wykonania w 2020 r. (385 678 tys. zł). Przyczyną rozbieżności pomiędzy wykonaniem kosztów wynagrodzeń w 2021 r. w relacji do 2020 r. było jednorazowe zwiększenie funduszu wynagrodzeń osobowych w 2021 r., w związku z zaangażowaniem, efektywną realizacją zadań i wysoką jakością wykonywanej pracy przez pracowników KRUS, a także zmniejszenie kosztów wynagrodzeń bezosobowych, w związku z mniejszą liczbą beneficjentów KRUS ubiegających się o przyznanie świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji i spowodowana tym mniejsza liczba orzeczeń lekarskich.

Koszty zakupu usług w 2021 r. zostały zrealizowane w kwocie 204 381,4 tys. zł. stanowiącej 97,5% planu po zmianach (209 604 tys. zł) i były wyższe o 21 094,1 tys. zł, tj. o 11,5%, od wykonania w 2020 r. (183 287,3 tys. zł). Przyczyną rozbieżności pomiędzy wykonaniem kosztów zakupu usług w 2021 r. w relacji do 2020 r. był wzrost cen zakupu usług, m.in. informatycznych, pocztowych oraz pozostałych, takich jak: ochrony i monitoringu mienia KRUS, sprzątnięcia oraz usług komunalnych.

Koszty pozostałe, tj. amortyzacja i inne koszty, w 2021 r. zostały zrealizowane w kwocie 67 762,2 tys. zł, stanowiącej 90,4% planu po zmianach (74 987 tys. zł) i były niższe o 626,8 tys. zł, tj. o 0,9%, od wykonania w 2020 r. (68 389 tys. zł). Przyczyną niższego wykonania planu po zmianach było uzyskanie korzystnych cen w przetargach oraz późniejsze niż planowano przekazanie środków trwałych do użytkowania, a efekcie naliczenie niższych kosztów amortyzacji w 2021 r.

Koszty realizacji zadań FA w 2018 r. wyniosły 644 023,5 tys. zł, w 2019 r. 706 911 tys. zł, w 2020 r. 741 781,7 tys. zł i w 2021 r. 766 577,7 tys. zł. Główną przyczyną rosnącej tendencji kosztów FA był wzrost kosztów wynagrodzeń, w tym osobowych i bezosobowych, które w poszczególnych latach wyniosły odpowiednio 331 862,6 tys. zł, 349 756,4 tys. zł, 385 678 tys. zł i 389 059,1 tys. zł. Wynikało to ze wzrostu wysokości kosztów wynagrodzeń osobowych pracowników KRUS, w tym jednorazowym ich zwiększeniem w 2021 r. Na rosnącą tendencję kosztów FA miał również wpływ wzrost kosztów zakupu usług, które w poszczególnych latach wyniosły odpowiednio w 2018 r. – 165 033 tys. zł, w 2019 r. – 186 746,6 tys. zł, w 2020 r. – 183 287,3 tys. zł i w 2021 r. – 204 381,4 tys. zł. Wzrost kosztów zakupu usług spowodowany był głównie wzrostem kosztów usług informatycznych, pocztowych i pozostałych, tj. m.in. ochrony i monitoringu, sprzątnięcia i usług komunalnych.

Koszty działań promocyjnych w 2019 r. zostały zrealizowane w kwocie 519,3 tys. zł, w 2020 r. w kwocie 465,4 tys. zł i w 2021 r. w kwocie 593,4 tys. zł, a udział tych kosztów w kosztach ogółem FA wyniósł odpowiednio 0,07%, 0,06% i 0,08%. Wzrost kosztów działań promocyjnych w 2021 r. miał związek z obchodami jubileuszu 30-lecia KRUS, tj. przygotowaniem konferencji i materiałów jubileuszowych.

Koszty majątkowe KRUS w 2021 r. zostały zrealizowane w łącznej kwocie 21 988,4 tys. zł, stanowiącej 98,2% planu po zmianach (22 389 tys. zł), z tego koszty majątkowe OR KRUS w kwocie 14 403,1 tys. zł (tj. 97,3% planu po zmianach ustalonego w kwocie 14 800,5 tys. zł), a Centrali KRUS w kwocie 7585,3 tys. zł (tj. 100% planu po zmianach ustalonego w kwocie 7588,5 tys. zł).

W 2021 r. w Centrali KRUS zrealizowano osiem, tj. 100% zaplanowanych zadań inwestycyjnych. Zadania dotyczyły zakupu oprogramowania informatycznego (7036,6 tys. zł), sprzętu informatycznego (391,7 tys. zł) oraz samochodu osobowego (156,9 tys. zł).

Efektom realizacji ww. zadań było m.in.: wsparcie procesu zarządzania zasobami ludzkimi w obszarze kadrowo-płacowym, zwiększenie bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych w bazach danych oraz eksploatacji systemów i aplikacji informatycznych KRUS.

Badaniem objęto próbę zapisów księgowych dotyczących kosztów FA w Centrali KRUS, poniesionych w 2021 r. w łącznej kwocie 61 627 tys. zł, w tym dobrane metodą monetarną MUS³⁶ zapisy dotyczące kosztów towarów i usług (53 826,6 tys. zł) i kosztów majątkowych (7228,7 tys. zł) oraz 10 największych płatności poniesionych w związku z działalnością promocyjną (571,6 tys. zł). Próba stanowiła 61,9% podlegających badaniu kosztów FA poniesionych w Centrali KRUS w 2021 r.³⁷ oraz 8% kosztów FA ogółem (766 577,7 tys. zł). Koszty zostały poniesione legalnie, gospodarnie i celowo, tj. m.in. zostały rzetelnie skalkulowane, terminowo zrealizowane i opłacone, udokumentowane zgodnie przepisami prawa oraz służyły realizacji celów FA.

Badaniem objęto cztery zamówienia publiczne, z tego jedno do udzielenia którego zastosowano przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁸ (dalej: ustawa Pzp), tj. zamówienie na zakup licencji wraz ze wsparciem producenta oprogramowania³⁹ oraz trzy zamówienia, do udzielenia których zastosowano regulacje wewnętrzne dotyczące zamówień o wartości szacunkowej poniżej 130 tys. zł netto, tj. dostawa samochodu osobowego na potrzeby Centrali KRUS⁴⁰, kurs języka angielskiego dla kierownictwa KRUS⁴¹ oraz usługi tłumaczeń pisemnych⁴².

Działania zamawiającego były zgodne z przepisami ustawy Pzp i regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi zamówień o wartości szacunkowej poniżej 130 tys. zł netto, w zakresie przygotowania, przeprowadzenia oraz udzielenia zamówienia. Zostały one przygotowane i przeprowadzone w sposób zapewniający zachowanie zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców oraz proporcjonalny i przejrzysty, m.in. w zakresie opisu przedmiotu zamówienia, warunków udziału w postępowaniu i kryteriów oceny ofert.

Należy zauważyć, że w postępowaniu na usługę tłumaczeń pisemnych, jednym z kryteriów oceny ofert w tym postępowaniu było zatrudnianie na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej jednej osoby niepełnosprawnej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴³ oraz wykonywanie usługi tłumaczeń przez tę osobę w ramach realizowanej umowy. Wagę dla tego kryterium określono na poziomie 5% możliwej do uzyskania liczby punktów. Na formularzu ofertowym wybrany wykonawca oświadczył, że spełnia kryterium dotyczące aspektów społecznych. W umowie z wykonawcą nie zostały uwzględnione zapisy, o których mowa w § 9 ust. 3 regulacji wewnętrznych dotyczących zamówień o wartości szacunkowej poniżej 130 tys. zł netto, tj. dotyczące sposobu dokumentowania zatrudnienia, uprawnień dla zamawiającego do kontroli spełnienia przez wykonawcę tych wymagań oraz sankcji możliwych do zastosowania, w przypadku niespełnienia przez wykonawcę warunków dotyczących klauzul społecznych. Powyższy wymóg dotyczący klauzul społecznych w umowie z Wykonawcą nie został uwzględniony w wyniku przeoczenia. Działanie to nie miało wpływu na wynik postępowania.

W wyniku objętych kontrolą postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zawarto umowy o łącznej wartości 690 tys. zł, na podstawie których w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 191,9 tys. zł. Umowy zrealizowano zgodnie z zakresem rzeczowo-finansowym oraz terminowo, a poniesione koszty służyły realizacji celów FA.

Plan zamówień publicznych KRUS na 2021 r. oraz jego aktualizacje⁴⁴ zostały zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych z zachowaniem terminu określonego w art. 23 ust. 1 i 4 ustawy Pzp. KRUS przekazała roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w 2021 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 82 ust. 2 ustawy Pzp.

³⁶ MUS (ang.: *Monetary Sampling Unit*) – metoda losowania wydatków z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości, dalej: metoda monetarna MUS.

³⁷ Z badania wyłączono: przelewy redystrybucyjne, wynagrodzenia osobowe pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne, amortyzację, składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, wpłaty na Pracownicze Programy Kapitałowe finansowane przez podmiot zatrudniający oraz koszty poniżej 1 tys. zł.

³⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.

³⁹ Oznaczenie postępowania: 0000-ZP.261.22.2021.

⁴⁰ Oznaczenie postępowania: 0000-AI.240.133.2021.

⁴¹ Oznaczenie postępowania: 0000-KWM.261.3.2021.

⁴² Oznaczenie postępowania: 0000-BZZ.152.8.2021.

⁴³ Dz. U. z 2021 r. poz. 573, ze zm.

⁴⁴ Plan zamówień publicznych KRUS na 2021 r. obejmował zamówienia finansowane ze środków FA oraz FPIR.

5.3. STAN FA I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan FA na koniec 2021 r. wyniósł 57 172,9 tys. zł i był o 6407,6 tys. zł wyższy od stanu na początek roku. Stan FA na koniec roku obejmował środki pieniężne w kwocie 147 102,2 tys. zł, należności w kwocie 3598 tys. zł i zobowiązania w kwocie 68 040,6 tys. zł. Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. W 2021 r. nie zaciągnięto kredytów ani pożyczek na finansowanie zadań FA.

Stan środków na rachunku bankowym Centrali KRUS na koniec 2021 r. wyniósł 86 033,3 tys. zł. Zgodnie z § 10 rgf, wolne środki FA mogły być lokowane, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa i otrzymanych w ramach odpisu od FER, o którym mowa w art. 79 ust. 2 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W 2021 r. lokowano wolne środki w formie czterech depozytów terminowych u Ministra Finansów na łączną kwotę 135 124,9 tys. zł. Średnia z 12 miesięcy kwota lokaty wyniosła 11 260,4 tys. zł. Środki lokowano na okres od 6 do 186 dni. Łączne przychody z tego tytułu wyniosły 41,9 tys. zł. Gospodarowanie wolnymi środkami FA nie miało wpływu na terminową realizację kosztów FA.

5.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI FA

Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, FA był przeznaczony na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia i obsługi zadań w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego. Rodzaje wydatków FA określa również § 9 ust. 1 rgf. Zakres wydatków FA nie uległ zmianom w latach 2018–2021. Koszty FA w 2021 r. obejmowały głównie wynagrodzenia, w tym osobowe i bezosobowe, zakup usług i koszty pozostałe.

Zatrudnienie przeciętne w KRUS w 2021 r. wyniosło 6119,5 osób⁴⁵, i było niższe o 74,7 osoby (tj. o 1,2%) w porównaniu do 2020 r. (6194,2 osoby). W OR KRUS przeciętne zatrudnienie wyniosło 5853,9 osoby i było niższe o 80 osób tj. o 1,3% w porównaniu do 2020 r. (5933,9 osoby), a w Centrali KRUS wyniosło 262,8 osoby i było wyższe o 5 osób (tj. o 1,9%) w porównaniu do 2020 r. (257,8 osób).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w KRUS w 2021 r. wyniosło 4993 zł i było wyższe o 251 zł (tj. o 5,3%) w porównaniu do 2020 r. (4742 zł). W OR KRUS wynagrodzenie brutto wyniosło 4842 zł i było wyższe o 234 zł (tj. o 5,1%) w porównaniu do 2020 r. (4608 zł), a w Centrali KRUS wynagrodzenie to wyniosło 8224 zł i było wyższe o 521 zł (tj. o 6,8%) w porównaniu do 2020 r. (7703 zł).

---

⁴⁵ Zatrudnienie przeciętne w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

6. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PREWENCJI I REHABILITACJI (FPiR)

Plan finansowy Funduszu Prewencji i Rehabilitacji został przedstawiony w tabeli nr 25 załącznika nr 13 do ustawy budżetowej na rok 2021 r. W planie tym przychody FPiR zostały ustalone w kwocie 44 098 tys. zł, a koszty w kwocie 44 953 tys. zł. W trakcie roku nie dokonywano zmian w planie finansowym FPiR stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej na rok 2021.

6.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW FPiR

Zrealizowane przychody wyniosły 44 143,9 tys. zł i były o 45,9 tys. zł, tj. o 0,1% wyższe od kwoty planu oraz o kwotę 301,2 tys. zł, tj. o 0,7% wyższe w porównaniu do 2020 r. (43 842,7 tys. zł). W 2021 r. głównymi źródłami przychodów FPiR były: odpis od FS w kwocie 30 760 tys. zł (tj. 69,7% przychodów FPiR ogółem) oraz środki z dotacji z budżetu państwa w kwocie 13 334 tys. zł (tj. 30,2% przychodów ogółem).

W 2021 r. dotacja otrzymana z budżetu państwa była wyższa o 3010 tys. zł, tj. o 29,1% w porównaniu do 2020 r. (10 324 tys. zł) oraz o 8334 tys. zł, tj. o 166,7% wyższa w porównaniu do 2018 r. (5000 tys. zł) i 2019 r. (5000 tys. zł). Odpis od FS był: niższy o 2724 tys. zł, tj. o 8,1% w porównaniu do 2020 r. (33 484 tys. zł), o 8765 tys. zł, tj. o 22,2% niższy w porównaniu do 2019 r. (39 525 tys. zł) oraz o 6702 tys. zł, tj. o 17,9% niższy w porównaniu do 2018 r. (37 462 tys. zł).

Zwiększenie kwoty otrzymanej przez FPiR dotacji z budżetu państwa w 2020 r. i w 2021 r. w porównaniu do 2018 r. i 2019 r. spowodowane było głównie zmniejszeniem odpisu od FS, w związku z niższymi wydatkami tego Funduszu oraz wzrostem cen zakupu usług zdrowotnych i pozostałych usług.

Na koniec 2021 r. należności brutto FPiR wyniosły 112,4 tys. zł. Należności netto (po pomniejszeniu o odpis aktualizujący w kwocie 12,4 tys. zł) wyniosły 100 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2020 r. były wyższe o 75,2 tys. zł. (należności netto na koniec 2020 r. wyniosły 24,8 tys. zł). Należności FPiR na koniec 2021 r. dotyczyły głównie należności z tytułu rozliczenia dotacji udzielonych ze środków FPiR na zadania inwestycyjne realizowane przez CRR KRUS w kwocie 95,8 tys. zł.

Należności wymagalne według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosły 15 tys. zł i obejmowały: należność ustaloną wyrokiem sądowym od kontrahenta, wobec którego prowadzone było postępowanie egzekucyjne (12,4 tys. zł) oraz należność dotyczącą kary umownej naliczonej kontrahentowi za opóźnienie w realizacji umowy (2,6 tys. zł). W 2021 r. nie wystąpiły przypadki przedawnienia należności FPiR.

6.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW FPiR

Plan finansowy FPiR obejmował koszty w kwocie 44 953 tys. zł. Zrealizowane koszty wyniosły 41 448,5 tys. zł i były niższe o 3504,5 tys. zł, tj. o 7,8% od planowanych. Koszty ogółem były wyższe o 3371,8 tys. zł, tj. o 8,9%, w porównaniu do 2020 r. (38 076,7 tys. zł).

Na niższe wykonanie planu kosztów w 2021 r. wpływ miała niższa o 7,3% realizacja kosztów własnych w pozycji B.III.1.1 zakup usług, która wynikała głównie z trwającego stanu epidemii wirusa SARS-CoV-2, w wyniku czego na rehabilitację leczniczą skierowano mniejszą liczbę osób. Na niższe wykonanie kosztów wpłynął również późniejszy w porównaniu do 2020 r. termin inauguracji turnusów rehabilitacyjnych w Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS (18 marca 2021 r.) oraz odstąpienie w uzgodnieniu z Naczelnym Lekarzem Kasy, w związku z utrzymującym się stanem epidemii, od organizacji turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci. Panująca sytuacja epidemiologiczna w kraju przyczyniła się do ograniczenia od 1 stycznia do 14 marca 2021 r. działalności Centrów Rehabilitacji Rolników KRUS polegającego na nieudzielaniu świadczeń zdrowotnych, czego wynikiem było poniesienie szkód finansowych przez Centra, które otrzymały pomoc finansową na ich pokrycie.

W 2021 r. koszty realizacji zadań FPiR były wyższe o 3371,8 tys. zł, tj. o 8,9% w porównaniu do wykonania w 2020 r. (38 076,7 tys. zł). Prezes KRUS wyjaśniła, że wyższe koszty realizacji zadań w roku 2021 w stosunku do roku 2020 spowodowane były wzrostem cen zakupu usług zdrowotnych (zwiększeniem stawki odpłatności za rehabilitację leczniczą rolników) i usług pozostałych oraz związane były z zakupem nagród konkursowych, zakupem materiałów i wyposażenia, zakupem usług, wyższymi cenami ofert od wykonawców w stosunku do ujętych pierwotnie w planie finansowym. Ponadto Prezes KRUS wyjaśniła, że niższe wykonanie w 2020 r. związane było m.in. z epidemią COVID-19, w wyniku której w 2020 r. nie zrealizowano części zaplanowanych przedsięwzięć na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym osób ubezpieczonych w KRUS.

W 2021 r. zrealizowane koszty FPiR dotyczyły głównie:

- świadczeń rehabilitacji leczniczej rolników w CRR KRUS – 28 446,8 tys. zł, tj. 68,6% kosztów ogółem;
- udzielenia pomocy finansowej CRR KRUS na pokrycie szkód związanych z ograniczeniami działalności CRR KRUS spowodowanych epidemią wirusa SARS-CoV-2 – 5962,2 tys. zł, tj. 14,4% kosztów ogółem;
- nagród w konkursach dotyczących promowania zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz informowania o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi, organizowanych przez KRUS dla rolników, osób związanych ze środowiskiem wiejskim, uczniów szkół rolniczych, dzieci i młodzieży – 1312,1 tys. zł, tj. 3,2% kosztów ogółem;
- zakupu usług pozostałych (m.in. zakup i wykonanie materiałów popularyzujących zasady bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym, udział w imprezach rolniczych, organizacja stoisk informacyjno-prewencyjnych KRUS) – 1254,6 tys. zł, tj. 3% kosztów ogółem;
- zakupu materiałów i wyposażenia (m.in. ubrania robocze, środki ochrony osobistej, materiały popularyzujące BHP) – 861,7 tys. zł, tj. 2,1% kosztów;
- amortyzacji akcesoriów wykorzystywanych w promowaniu działań prewencyjnych – 53 tys. zł, tj. 0,2% kosztów ogółem.

Na zadania inwestycyjne realizowane przez CRR KRUS ze środków FPiR przeznaczono 3336,9 tys. zł, co stanowiło 84,3% planu w tym zakresie (3960 tys. zł) oraz 8% zrealizowanych kosztów ogółem. W 2021 r. na zadania inwestycyjne przeznaczono kwotę o 2480,2 tys. zł, tj. o 289,5% wyższą w porównaniu do 2020 r. (856,7 tys. zł).

Niższe wykonanie kosztów w stosunku do planu na 2021 r. w pozycji koszty inwestycyjne wynikało głównie ze złożonych zapotrzebowań przez CRR KRUS oraz wiązało się ze zwrotami przyznanych z FPiR środków, które wynikały z rozliczeń umów zawartych z poszczególnymi CRR KRUS.

Wyższe o 2480,2 tys. zł wykonanie kosztów inwestycyjnych w porównaniu do 2020 r. wynikało ze zwiększonej liczby zrealizowanych wniosków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych złożonych przez CRR KRUS.

W 2021 r. Centrala KRUS zawarła łącznie 16 umów z CRR KRUS na udzielenie pomocy finansowej CRR KRUS na pokrycie szkód związanych z ograniczeniami działalności CRR KRUS spowodowanych epidemią wirusa SARS-CoV-2. Pomocy finansowej udzielano na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁴⁶ w związku z art. 31zy¹² ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19. Weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy finansowej na pokrycie szkód wynikających z niezrealizowania świadczeń rehabilitacji leczniczej dla rolników dokonywał Zespół do spraw udzielenia pomocy finansowej na pokrycie szkód związanych z ograniczeniami działalności Centrów Rehabilitacji Rolników KRUS spowodowanych SARS-CoV-2⁴⁷. Łączna kwota pomocy wnioskowanej przez CRR KRUS za niezrealizowanie świadczeń rehabilitacji leczniczej w 2021 r. wyniosła 6484,2 tys. zł, w tym: 530,6 tys. zł za turnusy rehabilitacyjne, które nie odbyły się w styczniu 2021 r.; 2584,1 tys. zł za turnusy rehabilitacyjne, które nie odbyły się w lutym 2021 r.; 1369,5 tys. zł za turnusy rehabilitacyjne, które nie odbyły się w okresie od 1 do 15 marca 2021 r. Umowy podpisano na łączną kwotę 5962,2 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto próbę kosztów FPiR w Centrali KRUS na kwotę 21 095,7 tys. zł, udokumentowanych 55 dokumentami księgowymi. Badana próba stanowiła 50,1% poniesionych kosztów FPiR (41 448,5 tys. zł). Doбору do badania 46 zapisów księgowych na łączną kwotę 20 512,1 tys. zł dokonano metodą monetarną MUS (z wyłączeniem kosztów poniżej tysiąca zł, kosztów amortyzacji oraz przekazów środków z FPiR do OR KRUS), a dziewięć zapisów księgowych na łączną kwotę 583,6 tys. zł dobrano w sposób celowy ze względu na najwyższe poniesione koszty prewencji KRUS⁴⁸. Koszty rodzajowe w badanej próbie stanowiły kwotę 18 771,1 tys. zł, tj. 49,2% łącznej kwoty kosztów rodzajowych FPiR. Koszty majątkowe w badanej próbie stanowiły kwotę 2324,6 tys. zł, tj. 69,6% łącznej kwoty kosztów majątkowych FPiR. Koszty ponoszono zgodnie z planem finansowym,

⁴⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 633, ze zm.

⁴⁷ Powołany przez Prezesa KRUS z dniem 9 listopada 2020 r. W 2021 r. odbyły się trzy spotkania Zespołu ds. udzielenia pomocy: 31 marca 2021 r., 10 sierpnia 2021 r. i 17 grudnia 2021 r.

⁴⁸ Dokumenty objęte szczegółowym badaniem dotyczyły m.in. 140,5 tys. zł zakupu ciągnika rolniczego przeznaczonego na główną nagrodę dla zwycięzcy XVIII Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2021 r. (140,5 tys. zł). Dokumenty dobrane w sposób celowy (na kwoty od 8,4 tys. zł do 179,5 tys. zł) dotyczyły działań prewencyjnych KRUS.

w ramach realizacji ustawowych zadań FPIR, w sposób celowy, legalny, gospodarny i rzetelnie. W ewidencji księgowej KRUS nie można było wyodrębnić, jaka kwota zrealizowanych kosztów jest sfinansowana z dotacji z budżetu państwa oraz jaka kwota zrealizowanych kosztów jest sfinansowana z odpisu z Funduszu Składkowego, a tym samym które zadania funduszu są zrealizowane z dotacji budżetu państwa, a które z odpisu z Funduszu Składkowego.

Szczegółowym badaniem w zakresie udzielenia zamówień publicznych finansowanych ze środków FPIR w zakresie zgodności z ustawą Pzp objęto jedno postępowanie w trybie podstawowym bez negocjacji na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp, którego przedmiotem był zakup oraz dostawa zestawów ratownictwa przedlekarskiego (koszt poniesiony w wyniku realizacji umowy w 2021 r. wyniósł 160,6 tys. zł). Ponadto badaniem objęto trzy postępowania wyłączone z obowiązku stosowania ustawy Pzp, tj.:

- postępowanie na zakup, dostarczenie i przekazanie laureatowi Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2021 ciągnika rolniczego kołowego z napędem na 4 koła przystosowanego do prac w gospodarstwie rolnym (koszt poniesiony w wyniku realizacji umowy w 2021 r. wyniósł 140,5 tys. zł);
- postępowanie na zakup oraz dostawę do Centrali KRUS materiałów prewencyjnych promujących działania prewencyjne realizowane przez KRUS, w tym zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, wśród rolników i członków ich rodzin (koszt poniesiony w wyniku realizacji umowy w 2021 r. wyniósł 81,5 tys. zł);
- postępowanie na zakup i dostawę do Centrali KRUS sprzętu multimedialnego, nagród dla laureatów XI Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla Dzieci pod hasłem „Bezpiecznie na wsi mamy – od 30 lat z KRUS wypadkom zapobiegamy” oraz nagród w konkursie na rymowanek o bezpieczeństwie w gospodarstwie rolnym (koszt poniesiony w wyniku realizacji umowy w 2021 r. wyniósł 43,5 tys. zł).

W zakresie badanych postępowań udzielono zamówienia publiczne na łączną kwotę 444,9 tys. zł brutto. Objęte badaniem postępowania przeprowadzono zgodnie z Pzp oraz regulacjami wewnętrznymi. Koszty poniesione w 2021 r. na realizację badanych zamówień wyniosły 426,1 tys. zł. Postępowania zostały przygotowane i przeprowadzone w sposób zapewniający zachowanie zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców oraz proporcjonalny i przejrzysty, m.in. w zakresie opisu przedmiotu zamówienia, warunków udziału w postępowaniu i kryteriów oceny ofert. Koszty były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki. Realizacja zamówień była zgodna z treścią zawartych umów. W jednym przypadku, w związku z opóźnieniem w wykonaniu przedmiotu umowy, wykonawca został obciążony karą umowną w wysokości 18,9 tys. zł.

6.3. STAN FPIR I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan FPIR na koniec 2021 r. wyniósł 10 453,1 tys. zł i był wyższy o 2695,4 tys. zł od stanu na początek roku. Wzrost ten wynikał z wykonania kosztów Funduszu w kwocie niższej o 3504,5 tys. zł niż planowano.

Stan funduszu na koniec roku obejmował środki pieniężne w kwocie 11 414 tys. zł, należności w kwocie 100 tys. zł i zobowiązania w kwocie 1046,7 tys. zł. Zobowiązania dotyczyły rozrachunków z odbiorcami i dostawcami i dotyczyły m.in. usług związanych z rehabilitacją leczniczą rolników, świadczonych przez CRR KRUS (394 tys. zł), zakupów usług dokonanych przez OR KRUS (285 tys. zł), zakupów materiałów dokonanych przez OR KRUS (143 tys. zł). Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły. W 2021 r. nie zaciągano kredytów ani pożyczek na finansowanie zadań FPIR.

Stan środków FPIR na rachunku bankowym Centrali KRUS na koniec 2021 r. wyniósł 10 812 tys. zł. W 2021 r. dokonywano lokat wolnych środków FPIR. Lokowanie wolnych środków FPIR umożliwiały przepisy art. 48 ust. 1 ufp oraz § 10 rgf. Łączne przychody FPIR z tytułu zagospodarowania wolnych środków w 2021 r. wyniosły 3 tys. zł (przekazanie w depozyt terminowy u Ministra Finansów). Średnia z 12 miesięcy kwota lokowanych środków wyniosła 500 tys. zł. Środki lokowano na okres od 40 do 158 dni. Lokowanie wolnych środków nie zagrażało realizacji zadań ustawowych FPIR.

6.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI FPIR

W 2021 r., w wyniku realizacji zadań FPIR, osiągnięto następujące efekty:

- z rehabilitacji leczniczej w CRR KRUS skorzystało 6718 beneficjentów, w tym 6388 osób odbyło rehabilitację w zakresie schorzeń układu ruchu (w tym 102 osoby wzięły udział w programie terapeutycznym „Szkola pleców”), 233 osoby odbyły rehabilitację w zakresie chorób układu krążenia, a 97 osób skorzystało z rehabilitacji leczniczej dla osób po przebytych COVID-19. W 2021 r. po wznowieniu działalności CRR KRUS, stawka odpłatności za osobodzień wyniosła: 200 zł w rehabilitacji chorób układu ruchu, układu krążenia, rehabilitacji osób po przebytej chorobie COVID-19 oraz 230 zł w rehabilitacji w ramach programu terapeutycznego „Szkola pleców”. Łączne koszty poniesione w wyniku świadczenia rehabilitacji wyniosły 28 446,7 tys. zł, w tym 372,9 tys. zł stanowił zwrot kosztów dojazdu na rehabilitację;
- CRR KRUS udzielono pomocy finansowej na pokrycie szkód związanych z ograniczeniami działalności spowodowanych wirusem SARS-CoV-2;
- przeprowadzono łącznie 2421 konkursów dotyczących promowania zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz informowania o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi, organizowanych przez KRUS dla rolników, osób związanych ze środowiskiem wiejskim, uczniów szkół rolniczych, dzieci i młodzieży, m.in. konkursy wiedzy o BHP dla rolników i osób związanych ze środowiskiem wiejskim, *Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*, *Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci*, konkursy dla uczniów szkół rolniczych, konkursy dla dzieci i młodzieży;
- zorganizowano 812 stoisk propagujących działania prewencyjne KRUS, m.in. zakupiono i wykonano materiały i akcesoria popularyzujące zasady bezpieczeństwa pracy dla rolników i osób związanych ze środowiskiem wiejskim;
- jednostki organizacyjne KRUS przeprowadziły 2812 nieodpłatnych szkoleń, spotkań szkoleniowych i konferencji z zakresu BHP w gospodarstwie rolnym dla 59 974 rolników i osób związanych ze środowiskiem wiejskim, które dotyczyły m.in. zasad bezpiecznej pracy z maszynami i urządzeniami rolniczymi, zasad bezpiecznej pracy przy obsłudze zwierząt, bezpieczeństwa podczas transportu rolniczego, bezpieczeństwa pracy na wysokości, w zagłębieniach i zbiornikach, zasad bezpiecznej pracy ze środkami chemicznymi, bezpiecznego użytkowania instalacji i urządzeń elektrycznych, zapobiegania chorobom odzwierzęcym, udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach. W związku z przeprowadzonymi szkoleniami w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 6,6 tys. zł, które dotyczyły usługi wynajmu sali.

Z rehabilitacji leczniczej rolników skorzystało 14 587 osób w 2018 r., 14 461 osób w 2019 r., 7585 osób w 2020 r. i 6718 w 2021 r. Koszty poniesione w związku z rehabilitacją leczniczą wyniosły: 29 823 tys. zł w 2018 r., 31 680,4 tys. zł w 2019 r., 26 896,9 tys. zł w 2020 r. oraz 28 446,7 tys. zł w 2021 r. Zmniejszenie liczby osób kierowanych na rehabilitację leczniczą do CRR KRUS w okresie od 2020 r. do 2021 r. spowodowane było zawieszeniem⁴⁹ działalności Centrów w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19. Według wyjaśnień Prezesa KRUS, po wznowieniu działalności, rehabilitacja lecznicza prowadzona była z zachowaniem zasad bezpieczeństwa sanitarnego.

W 2021 r. w ramach umów na realizację zadań inwestycyjnych w CRR KRUS finansowanych ze środków FPIR wydatkowano kwotę 3336,9 tys. zł, i tak:

- w CRR Horyńcu-Zdroju zakupiono specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny za kwotę 38,1 tys. zł;
- w CRR w Iwoniczu-Zdroju przebudowano pomieszczenia basenu oraz tarasu, wymieniono stolarkę okienną i drzwiową w części budynku, zmodernizowano drogę żwirową, zakupiono piec konwekcyjno-parowy z wyposażeniem oraz specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny za kwotę 2366,9 tys. zł;
- w CRR w Jedlcu zmodernizowano składnicę akt oraz zakupiono specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny za kwotę 513,3 tys. zł;
- w CRR w Kołobrzegu zakupiono specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny za kwotę 37,1 tys. zł;
- w CRR w Szklarskiej Porębie zmodernizowano ciągi wodno-kanalizacyjne oraz zakupiono specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny za kwotę 134,3 tys. zł;
- w CRR w Świnoujściu zakupiono meble dla Oddziału Rehabilitacji oraz zakupiono specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny za kwotę 247,1 tys. zł.

⁴⁹ Działalność Centrów była zawieszona w następujących okresach: od 16 marca 2020 r. do 3 maja 2020 r., od 23 października 2020 r. do 30 grudnia 2020 r. oraz od 1 stycznia 2021 r. do 14 marca 2021 r.

7. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia sprawozdań:

- rocznych za 2021 r. dysponenta części 72 – KRUS, tj.:
  - ✓ o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
  - ✓ z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
  - ✓ z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
  - ✓ z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1);
- państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest Prezes KRUS (FER, FA, FPiR), tj.:
  - ✓ z wykonania za IV kwartał 2021 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33);
  - ✓ z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2021 r., planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40);
  - ✓ z wykonania za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2021 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (RB-BZ2);
- z wykonania wybranych elementów planu finansowego FER za grudzień 2021 r. (Rb-FER);
- KRUS oraz państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest Prezes KRUS (FER, FA, FPiR) w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) i o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N).

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym, merytorycznym oraz w terminach wynikających z rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁵⁰, w zakresie operacji finansowych⁵¹ i w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁵².

Dane wykazane w sprawozdaniach za 2021 r. Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-BZ1 oraz jednostkowych Rb-N i Rb-Z dla części 72–KRUS były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Centrali KRUS. Dane wykazane w sprawozdaniach za 2021 r. dla FER, FPiR, FA, tj. zbiorczych Rb- 33, Rb-40, Rb-BZ2, Rb-FER, Rb-N i Rb-Z sporządzono na podstawie sprawozdań jednostkowych Centrali KRUS (zgodnych z prowadzoną ewidencją księgową) i 16 sprawozdań oddziałów regionalnych KRUS.

System kontroli zarządczej przyjęty w KRUS zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania objętych kontrolą sprawozdań.

W okresie od stycznia do listopada 2021 r. Informatyczny System Obsługi Budżetu Państwa TREZOR w zakresie funkcjonalności dotyczącej KRUS działał bez zastrzeżeń. W związku z nieprawidłowym działaniem systemu TREZOR w grudniu 2021 r., sprawozdania budżetowe Rb-23, Rb-27, Rb-28 za listopad 2021 r. zostały przekazane do Ministerstwa Finansów przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w dniu 14 grudnia 2021 r.

⁵⁰ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.) – uchylone z dniem 22 stycznia 2022 r.; aktualnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 144).

⁵¹ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. poz. 2396, ze zm.).

⁵² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731).

8. PLANOWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ RZECZOWO-FINANSOWA KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Tryb sporządzenia planu rzeczowo-finansowego Kasy określało rgf. W świetle § 2 rgf, roczny plan rzeczowo-finansowy stanowił podstawę gospodarki finansowej KRUS.

Plan rzeczowo-finansowy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rok 2021 został zatwierdzony przez Prezesa KRUS w dniu 8 lutego 2021 r. i przekazany tego samego dnia do Ministra Finansów i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tj. w terminie 30 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej, co było zgodne z § 3 ust. 1 rgf.

Plan ten był zgodny z ustawą budżetową na rok 2021 w zakresie dochodów i wydatków części 72, planów finansowych FER, FPiR i FA stanowiących załączniki do tej ustawy i obejmował m.in.:

- szczegółowy plan przychodów i kosztów funduszy pozostających w dyspozycji Prezesa KRUS i opis ich realizacji,
- szczegółowy plan dochodów i wydatków w części 72 – KRUS oraz szczegółowy plan dochodów i wydatków na wypłatę świadczeń zleconych na podstawie odrębnych przepisów wraz z opisem ich realizacji,
- prognozowaną liczbę świadczeń i dodatków do świadczeń wypłacanych na podstawie odrębnych przepisów.

W 2021 r. w ramach planu rzeczowo-finansowego Kasy dokonywane były korekty planu wydatków na wypłatę świadczeń zleconych na podstawie odrębnych przepisów oraz korekty planu przychodów i kosztów FER, FA (w układzie klasyfikacji budżetowej oraz zadaniowym).

KRUS w 2021 r. oprócz środków finansowych wynikających z planu rzeczowo-finansowego, stosownie do art. 6b ust. 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym, otrzymała od ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego środki FSOL na finansowanie wydatków, o których mowa w art. 6b ust. 1 powyższej ustawy.

Informacja o wysokości planowanego zapotrzebowania na środki FSOL na 2021 r. została przekazana przez Prezesa KRUS w dniu 3 sierpnia 2020 r. w odpowiedzi na pismo Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 22 lipca 2020 r. Na wypłatę świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, rent socjalnych oraz zasiłków pogrzebowych, dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. trzynasta emerytura), KRUS zapotrzebowała na 2021 r. środki w kwocie 3 480 000 tys. zł oraz 48 400 tys. zł na obsługę powyższych świadczeń.

Środki te nie zostały ujęte w planie rzeczowo-finansowym KRUS na 2021 r. Kwota 3 480 000 tys. zł odpowiadała 18,4% planowanych na 2021 r. wydatków budżetowych w części 72 – KRUS.

Środki FSOL przekazywane były dla KRUS w 2021 r., w ramach następujących czterech umów zawartych z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego:

- umowa z 1 października 2019 r. w sprawie wysokości i trybu przekazywania KRUS środków FSOL na finansowanie świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji wraz z kosztami. W 2021 r. wypłacono 2 340 399 świadczeń na kwotę 1 195 956 424 zł. Koszt ich obsługi wyniósł 22 200 000 zł;
- umowa z 25 marca 2020 r. w sprawie wysokości i trybu przekazywania KRUS środków FSOL na finansowanie dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów wraz z kosztami. W 2021 r. wypłacono 924 821 świadczeń na kwotę 1 157 121 547 zł. Koszt obsługi wyniósł 5 900 000 zł;
- umowa z 22 października 2021 r. w sprawie wysokości i trybu przekazywania KRUS środków FSOL na finansowanie kolejnego w 2021 r. dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów wraz z kosztami. W 2021 r. wypłacono 874 040 świadczeń na kwotę 1 093 381 924 zł. Koszt obsługi wyniósł 6 550 000 zł;
- umowa z 2 stycznia 2020 r. w sprawie wysokości i trybu przekazywania KRUS środków FSOL na finansowanie renty socjalnej i zasiłków pogrzebowych po osobach pobierających rentę socjalną wraz z kosztami oraz z aneksami nr 1 z dnia 10 czerwca 2020 r. oraz nr 2 z 21 grudnia 2021 r. W 2021 r. wypłacono 11 833 rent na kwotę 177 888 405 zł wraz z odsetkami za opóźnienia w ich wypłacie (219 zł) oraz 335 zasiłków pogrzebowych na kwotę 1 336 863 zł. Koszt obsługi wyniósł 4 575 000 zł.

Sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego Kasy za rok 2020 zatwierdzone przez Prezesa KRUS w dniu 4 czerwca 2021 r., stosownie do § 5 rgf zostało przekazane Ministrowi Finansów i Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W sprawozdaniu tym nie ujęto kwoty 2 594 143,9 tys. zł, odpowiadającej 13,7% wydatków budżetowych w części 72 – KRUS poniesionych w 2020 r., dotyczącej zrealizowanych przez KRUS świadczeń ze środków FSOL.

W sprawie zatwierdzenia planu rzeczowo-finansowego Kasy na 2021 r. oraz sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego Kasy za 2020 r., w których nie ujęto prognozowanej liczby poszczególnych świadczeń oraz szczegółowego planu przychodów i kosztów na wypłatę świadczeń realizowanych przez KRUS i finansowanych z Funduszu Solidarnościowego, Prezes KRUS wyjaśniła m.in., że:

- 1) Fundusz Solidarnościowy jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i działa na podstawie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym, a celem Funduszu jest udzielanie wsparcia społecznego, zawodowego, zdrowotnego oraz finansowego osobom niepełnosprawnym, a także udzielanie wsparcia finansowego – emerytom i rencistom;
- 2) Środki Funduszu Solidarnościowego Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przeznacza na finansowanie świadczeń, na podstawie umów zawartych pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Prezesem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 1 października 2019 r., z dnia 2 stycznia 2020 r., z dnia 25 marca 2020 r. i z dnia 22 października 2021 r.;
- 3) Plan finansowy Funduszu Solidarnościowego określony w tabeli 29 załącznika nr 13 do ustawy budżetowej na rok 2020 oraz w tabeli 29 załącznika nr 12 do ustawy budżetowej na rok 2021 – zawiera plan przychodów i kosztów środków przeznaczonych na wypłatę: świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, rent socjalnych oraz zasiłków pogrzebowych, dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. trzynasta emerytura);
- 4) Fundusz Solidarnościowy jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem nie jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Kasa nie jest dysponentem środków na wypłatę ww. świadczeń, tylko realizuje wypłaty, finansowane z Funduszu Solidarnościowego. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przekazuje na wyodrębniony rachunek bankowy KRUS środki w oparciu o harmonogram zasilania Kasy w środki przeznaczone na finansowanie ww. świadczeń, w terminie umożliwiającym wypłatę tych świadczeń;
- 5) Plan rzeczowo-finansowy Kasy na rok 2021 obejmuje wydatki, zgodnie z § 3 ust. 2 pkt 2 rgf, na zadania zlecone do realizacji Kasie na podstawie odrębnych przepisów, na które to zadania środki finansowe były w dyspozycji Prezesa KRUS w części 72 – KRUS.

Z wyjaśnień Prezesa KRUS wynika, że zarówno do treści i zawartości sprawozdania z realizacji planu rzeczowo-finansowego Kasy w 2020 r. jak i planu rzeczowo-finansowego Kasy na 2021 r. nie były zgłaszane uwagi przez właściwych ministrów oraz komisje sejmowe i komisje senackie.

Ponadto Prezes KRUS wyjaśniła, że w związku z zasygnalizowanymi przez kontrolę NIK wątpliwościami, co do niewykazania przepływu środków finansowych Funduszu Solidarnościowego w Planie rzeczowo-finansowym Kasy na rok 2020 oraz na rok 2021, jak również w Sprawozdaniu z wykonania planu rzeczowo-finansowego Kasy za rok 2020, w celu odzwierciedlenia wszystkich realizowanych zadań oraz związanych z tym przepływów środków finansowych, co przekłada się na transparentność i przejrzystość gospodarki finansowej Kasy, zamieszczono w Planie rzeczowo-finansowym Kasy na rok 2022 w części opisowej dodatkowy rozdział 6. *Dodatkowe zadania realizowane przez KRUS na podstawie odrębnych przepisów* oraz w części tabelarycznej odpowiadający mu załącznik nr 7 *Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Planowane środki z Funduszu Solidarnościowego na 2022 rok*. Jako podstawę zamieszczenia w Planie rzeczowo-finansowym Kasy na rok 2022 dodatkowej informacji uwzględniającej Fundusz Solidarnościowy, Prezes KRUS wskazała § 3 ust. 2 rgf.

W dniu 4 kwietnia 2022 r. Prezes KRUS zwróciła się do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o stanowisko w kwestii zamieszczenia Funduszu Solidarnościowego w planie rzeczowo-finansowym Kasy, a w konsekwencji w sprawozdaniu z jego wykonania.

W piśmie z dnia 15 kwietnia 2022 r. (znak: BP6.412.21.2022) Minister Finansów podzielił stanowisko wyrażone przez Prezesa KRUS wskazując, że plan rzeczowo-finansowy Kasy nie obejmuje swoim zakresem świadczeń realizowanych na podstawie odrębnych przepisów i finansowanych z Funduszu Solidarnościowego w ramach jego kosztów.

9. INFORMACJE DODATKOWE

Do Prezesa KRUS, po kontroli wykonania w 2021 r. budżetu państwa w części 72 – KRUS oraz wykonania planów finansowych FER, FA oraz FPiR zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z 20 kwietnia 2022 r.

W dniu 25 kwietnia 2022 r. Prezes KRUS poinformowała NIK, że nie wnosi zastrzeżeń do powyższego wystąpienia pokontrolnego.

10. ZAŁĄCZNIKI

10.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Oceny wykonania budżetu w części 72 – KRUS dokonano stosując kryteria⁵³ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku⁵⁴.

Dochody (D) ⁵⁵ :	208,5 tys. zł
Wydatki (W):	18 666 650,8 tys. zł
Łączna kwota (G = W):	18 666 650,8 tys. zł (kwota wydatków)
Waga wydatków w łącznej kwocie:	$(Ww = W : G) = 1$
Nieprawidłowości w wydatkach	0 zł
Ocena cząstkowa wydatków:	(5) pozytywna
Łączna ocena wydatków ŁO ⁵⁶ :	$(5 \times 1 = 5)$
	Ocena pozytywna (5)
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna (5)

⁵³ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁵⁴ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁵⁵ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody lub windykacja należności (analiza porównawcza) nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

⁵⁶ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

10.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU EMERYTALNO-RENTOWEGO

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Emerytalno-Rentowego dokonano stosując kryteria⁵⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku⁵⁸.

Przychody (P):	21 270 748,9 tys. zł
Koszty (K):	21 191 890,6 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	42 462 639,5 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie:	(Wp = P : G) 0,5009
Nieprawidłowości w przychodach	0 zł
Waga kosztów w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) 0,4991
Nieprawidłowości w kosztach	0 zł
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	pozytywna (5)
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	pozytywna (5)
Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO ⁵⁹ :	5 x 0,5009 + 5 x 0,4991 = 2,5045 + 2,4955 = 5
	Ocena pozytywna (5)
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna (5)

⁵⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁵⁸ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁵⁹ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

10.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU ADMINISTRACYJNEGO

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Administracyjnego dokonano stosując kryteria⁶⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku⁶¹.

Przychody (P):	772 985,3 tys. zł
Koszty (K):	766 577,7 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	1 539 563 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie:	(Wp = P : G) 0,5021
Nieprawidłowości w przychodach	0 zł
Waga kosztów w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) 0,4979
Nieprawidłowości w kosztach	0 zł
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	pozytywna (5)
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	pozytywna (5)
Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO ⁶² :	$5 \times 0,5021 + 5 \times 0,4979 = 2,5105 + 2,4895 = 5$
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁶⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁶¹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁶² $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

10.4. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU PREWENCJI I REHABILITACJI

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Prewencji i Rehabilitacji dokonano stosując kryteria⁶³ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2020 roku⁶⁴.

Przychody (P):	44 143,9 tys. zł
Koszty (K):	41 448,5 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	85 592,4 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie:	(Wp = P : G) 0,5157
Nieprawidłowości w przychodach	0 zł
Waga kosztów w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) 0,4843
Nieprawidłowości w kosztach	0 zł
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	pozytywna (5)
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	pozytywna (5)
Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO ⁶⁵ :	$5 \times 0,5157 + 5 \times 0,4843 = 2,5785 + 2,4215 = 5$
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁶³ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁶⁴ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁶⁵ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

10.5. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:		28,4	2,0	208,5	734,2	10 425,0
1.	Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	25,2	2,0	206,0	817,5	10 300,0
1.1.	Rozdział 75313 – Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	25,2	2,0	206,2	817,5	10 300,0
1.1.1.	§ 0920 Wpływy z pozostałych odsetek	0,2	0,0	1,0	500,0	-
1.1.2.	§ 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	25,0	2,0	205,0	820,0	10 250,0
2.	Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3,2	0,0	2,5	78,1	-
2.1.	Rozdział 85395 – Pozostała działalność	3,2	0,0	2,5	78,1	-
2.1.1.	§ 0920 Wpływy z pozostałych odsetek	0,3	0,0	0,7	233,3	-
2.1.2.	§ 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	2,9	0,0	1,8	62,1	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

10.6. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 72 – KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, z tego:		18 919 917,6	18 892 018,0	18 674 769,5	18 666 650,8	98,7	98,8	100,0
1.	Dział 752 – Obrona narodowa	0,0	15,0	15,0	15,0	-	100,0	100,0
1.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	0,0	15,0	15,0	15,0	-	100,0	100,0
1.1.1.	§ 4700 Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	0,0	15,0	15,0	15,0	-	100,0	100,0
2.	Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	18 909 666,0	18 882 438,0	18 665 438,0	18 657 565,9	98,7	98,8	100,0
2.1.	Rozdział 75305 – Fundusz Emerytalno-Rentowy	18 430 121,4	18 569 122,0	18 369 122,0	18 367 033,4	99,7	98,9	100,0
2.1.1.	§ 2430 Dotacja z budżetu otrzymana przez państwowy fundusz celowy	18 430 121,4	18 569 122,0	18 369 122,0	18 367 033,4	99,7	98,9	100,0
2.2.	Rozdział 75306 – Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	10 324,0	13 334,0	13 334,0	13 334,0	129,2	100,0	100,0
2.2.1.	§ 2430 Dotacja z budżetu otrzymana przez państwowy fundusz celowy	10 324,0	13 334,0	13 334,0	13 334,0	129,2	100,0	100,0
2.3.	Rozdział 75313 – Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	469 220,6	299 982,0	282 982,0	277 198,5	59,1	92,4	98,0
2.3.1.	§ 2860 Dotacja z budżetu państwa stanowiąca zwrot kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz dotacja dla Funduszu Kościelnego	10 868,0	7 317,0	7 317,0	7 317,0	67,3	100,0	100,0
2.3.2.	§ 3110 Świadczenia społeczne	458 352,6	292 665,0	275 665,0	269 881,5	58,9	92,2	97,9
3.	Dział 851 – Ochrona zdrowia	10 239,6	9 557,0	9 307,0	9 065,7	88,5	94,9	97,4

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.1.	Rozdział 85156 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	10 239,6	9 557,0	9 307,0	9 065,7	88,5	94,9	97,4
3.1.1.	§ 4130 Składki na ubezpieczenie zdrowotne	10 239,6	9 557,0	9 307,0	9 065,7	88,5	94,9	97,4
4.	Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	12,0	8,0	9,5	4,2	35,0	52,5	44,2
4.1.	Rozdział 85335 – Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	4,8	8,0	8,0	2,7	56,3	33,8	33,8
4.1.1.	§ 3030 Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	4,8	8,0	8,0	2,7	56,3	33,8	33,8
4.2.	Rozdział 85395 – Pozostała działalność	7,2	0,0	1,5	1,5	20,8	-	100,0
4.2.1.	§ 3110 Świadczenia społeczne (jednorazowy dodatek pieniężny)	7,2	0,0	1,5	1,5	20,8	-	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

10.7. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU EMERYTALNO-RENTOWEGO

Lp.	Wyszczególnienie	2020		2021		4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan według ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		w tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A.									
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	17 387 464,9	17 877 466,0	17 877 466,0	17 435 951,6	102,8	100,3	97,5	97,5
1.	Emerytury rolnicze	12 918 544,0	13 037 213,0	13 037 213,0	12 864 623,2	100,9	99,6	98,7	98,7
2.	Renty rolnicze	3 361 599,4	3 660 194,0	3 660 194,0	3 430 293,6	108,9	102,0	93,7	93,7
3.	Zasiłki macierzyńskie	172 518,6	213 865,0	163 865,0	151 359,7	124,0	87,7	70,8	92,4
4.	Zasiłki pogrzebowe	215 225,9	206 000,0	256 000,0	237 335,0	95,7	110,3	115,2	92,7
5.	Pozostałe świadczenia	719 577,0	760 194,0	760 194,0	752 340,2	105,6	104,6	99,0	99,0
Część B. Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	Stan funduszu na początek roku, w tym:	-133 338,2	-283 509,0	-283 509,0	29 375,9	212,6	-22,0	-10,4	-10,4
1.	Środki pieniężne	101 181,8	176 530,0	176 530,0	285 704,8	174,5	282,4	161,8	161,8
2.	Należności	159 063,1	161 678,0	161 678,0	139 081,8	101,6	87,4	86,0	86,0
3.	Zobowiązania, z tego:	393 583,1	621 717,0	621 717,0	395 410,7	158,0	100,5	63,6	63,6
3.1.	niewymagalne	393 583,1	621 717,0	621 717,0	395 410,7	158,0	100,5	63,6	63,6
Przychody:									
II	- bez refundacji kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów	19 994 949,0	20 180 480,0	20 346 334,0	20 053 779,2	100,9	100,3	99,4	98,6
	- z refundacją kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i innych transferów	21 345 468,8	21 446 590,0	21 612 444,0	21 270 748,9	100,5	99,6	99,2	98,4
1.	Dotacja z budżetu państwa	18 430 121,4	18 569 122,0	18 569 122,0	18 367 033,4	100,8	99,7	98,9	98,9
2.	Składki (przypis)	1 043 422,7	1 480 582,0	1 480 582,0	1 418 500,5	141,9	135,9	95,8	95,8
3.	Pozostałe przychody (przypis)	42 762,5	43 570,0	43 570,0	59 450,6	101,9	139,0	136,4	136,4
4.	Refundacja kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i inne transfery	1 350 519,8	1 266 110,0	1 266 110,0	1 216 969,7	93,7	90,1	96,1	96,1
5.	Przelewy redystrybucyjne, z tego:	69 007,5	87 206,0	87 206,0	60 543,9	126,4	87,7	69,4	69,4

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan według ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		w tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5.1.	Odpis z funduszu składkowego	69 007,5	87 206,0	87 206,0	60 543,9	126,4	87,7	69,4	69,4
6.	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	409 634,9	-	165 854,0	148 250,8	-	36,2	-	89,4
III	Koszty:								
	- bez świadczeń zbiegowych i innych transferów	19 832 234,9	20 269 300,0	20 435 154,0	19 974 920,9	102,2	100,7	98,5	97,7
	- ze świadczeniami zbiegowymi i innymi transferami	21 182 754,7	21 535 410,0	21 701 264,0	21 191 890,6	101,7	100,0	98,4	97,7
1.	Transfery na rzecz ludności	18 738 016,3	19 143 576,0	19 143 576,0	18 652 943,3	102,2	99,5	97,4	97,4
1.1.	- emerytury i renty rolnicze	16 280 143,4	16 697 407,0	16 697 407,0	16 294 916,7	102,6	100,1	97,6	97,6
1.2.	- zasiłki pogrzebowe	215 225,9	206 000,0	256 000,0	237 335,0	95,7	110,3	115,2	92,7
1.3.	- zasiłki macierzyńskie	172 518,6	213 865,0	163 865,0	151 359,7	124,0	87,7	70,8	92,4
1.4.	- pozostałe świadczenia	719 577,0	760 194,0	760 194,0	752 340,2	105,6	104,6	99,0	99,0
1.5.	- świadczenia zbiegowe i inne transfery	1 350 519,8	1 266 110,0	1 266 110,0	1 216 969,7	93,7	90,1	96,1	96,1
1.6.	-odsetki	31,6	-	-	22,0	-	69,7	-	-
2	Pozostałe, w tym:	625 845,0	625 845,0	625 845,0	625 845,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2.1	-odpis na fundusz administracyjny	625 845,0	625 845,0	625 845,0	625 845,0	100,0	100,0	100,0	100,0
3.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne finansowane z dotacji budżetu	1 762 252,4	1 764 489,0	1 764 489,0	1 762 400,4	100,1	100,0	99,9	99,9
4.	Inne koszty	2 863,6	1 500,0	1 500,0	1 970,0	52,4	68,8	131,3	131,3
5.	Koszty przeciwdziałania COVID-19	53 777,4	-	165 854,0	148 731,8	-	276,6	-	89,7
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III), w tym:	29 375,9	-372 329,0	-372 329,0	108 234,2	-1267,5	368,4	-29,1	-29,1
1.	Środki pieniężne	285 704,8	66 336,0	66 336,0	365 540,8	23,2	127,9	551,0	551,0
2.	Należności	139 081,8	188 813,0	188 813,0	137 913,6	135,8	99,2	73,0	73,0
3.	Zobowiązania, z tego:	395 410,7	627 478,0	627 478,0	395 220,2	158,7	100,0	63,0	63,0
3.1.	- niewymagalne	395 410,7	627 478,0	627 478,0	395 220,2	158,7	100,0	63,0	63,0
Część D. Dane uzupełniające									
1.	Ściągalność składek w %	102,8	99,0	99,0	101,8	96,3	99,1	102,9	102,9
2.	Przeciętna emerytura (finansowana z FER) łącznie bez dodatków w zł	1 147,2	1 214,0	1 214,0	1 207,4	105,8	105,2	99,5	99,5

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan według ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		w tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.	Przeciętna emerytura (finansowana z FER) łącznie z dodatkami w zł	1 263,5	1 324,0	1 324,0	1 324,8	104,8	104,9	100,1	100,1
4.	Przeciętna renta (finansowana z FER) łącznie bez dodatków w zł	1 166,5	1 304,0	1 304,0	1 211,5	111,8	103,9	92,9	92,9
5.	Przeciętna renta (finansowana z FER) łącznie z dodatkami w zł	1 220,2	1 354,0	1 354,0	1 267,2	111,0	103,9	93,6	93,6
6.	Liczba emerytur w tys. szt.	852,0	820,0	820,0	809,0	96,2	95,0	98,7	98,7
7.	Liczba rent w tys. szt.	230,0	225,0	225,0	226,0	97,8	98,3	100,4	100,4

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

10.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU ADMINISTRACYJNEGO

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan według ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		w tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A.									
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	702 556,4	734 777,0	745 473,0	728 911,9	104,6	103,8	99,2	97,8
1.	Koszty własne	702 556,4	734 777,0	745 473,0	728 911,9	104,6	103,8	99,2	97,8
I	Stan funduszu na początek roku, w tym:	9 320,3	17 940,0	17 940,0	50 765,3	192,5	544,7	283,0	283,0
1.	Środki pieniężne	113 170,1	124 031,0	124 031,0	138 269,0	109,6	122,2	111,5	111,5
2.	Należności	5 440,1	5 440,0	5 440,0	7 434,3	100,0	136,7	136,7	136,7
3.	Zobowiązania, z tego:	81 952,6	82 493,0	82 493,0	67 482,9	100,7	82,3	81,8	81,8
3.1.	pozostałe	81 952,6	82 493,0	82 493,0	67 482,9	100,7	82,3	81,8	81,8
4.	Pozostałe środki obrotowe	612,9	598,0	598,0	634,2	97,6	103,5	106,0	106,0
II	Przychody	783 226,7	778 651,0	789 347,0	772 985,3	99,4	98,7	99,3	97,9
1	Przelewy redystrybucyjne, z tego:	687 661,0	682 632,0	682 632,0	682 632,0	99,3	99,3	100,0	100,0
1.1.	Odpis z Funduszu Emerytalno-Rentowego	625 845,0	625 845,0	625 845,0	625 845,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1.2.	Odpis z funduszu składkowego	61 816,0	56 787,0	56 787,0	56 787,0	91,9	91,9	100,0	100,0
2.	Pozostałe przychody, w tym:	95 565,7	96 019,0	106 715,0	90 353,3	100,5	94,5	94,1	84,7
2.1.	z tytułu refundacji i zwrotów:	86 480,5	90 518,0	101 214,0	84 169,7	104,7	97,3	93,0	83,2
2.1.1.	refundacji kosztów obsługi:	83 188,4	87 036,0	97 732,0	80 684,5	104,6	97,0	92,7	82,6
2.1.1.1.	świadczeń zleconych do wypłaty	45 065,9	50 383,0	61 079,0	45 685,3	111,8	101,4	90,7	74,8
2.1.1.2.	rent socjalnych	4 359,5	5 000,0	5 000,0	4 575,0	114,7	104,9	91,5	91,5
2.1.1.3.	refundacji przez ZUS kosztów obsługi świadczeń zbiegowych	33 763,0	31 653,0	31 653,0	30 424,2	93,8	90,1	96,1	96,1
2.1.2.	z tytułu zwrotu kosztów poboru i ewidencjonowania składek na ubezpieczenie zdrowotne	3 292,1	3 482,0	3 482,0	3 485,2	105,8	105,9	100,1	100,1
2.2.	odsetki	276,0	315,0	315,0	214,5	114,1	77,7	68,1	68,1
2.3.	inne	8 809,1	5 186,0	5 186,0	5 969,1	58,9	67,8	115,1	115,1
III	Koszty realizacji zadań	741 781,7	772 557,0	783 253,0	766 577,7	104,1	103,3	99,2	97,9
1.	Koszty własne:	702 556,4	734 777,0	745 473,0	728 911,9	104,6	103,8	99,2	97,8
1.1.	wynagrodzenia, z tego:	385 678,0	387 924,0	390 149,0	389 059,1	100,6	100,9	100,3	99,7
1.1.1.	osobowe	352 453,3	360 131,0	367 481,0	366 629,1	102,2	104,0	101,8	99,8
1.1.2.	bezosobowe	33 224,7	27 793,0	22 668,0	22 430,0	83,7	67,5	80,7	99,0

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan według ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		w tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.2.	składki na ubezpieczenie społeczne	58 991,1	61 670,0	61 790,0	61 166,0	104,5	103,7	99,2	99,0
1.3.	składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	6 211,1	8 863,0	8 943,0	6 543,1	142,7	105,3	73,8	73,2
1.4.	zakup usług	183 287,3	195 086,0	209 604,0	204 381,4	106,4	111,5	104,8	97,5
1.5.	pozostałe, z tego:	68 389,0	81 234,0	74 987,0	67 762,2	118,8	99,1	83,4	90,4
1.5.1.	amortyzacja (umorzenia)	24 829,1	26 662,0	26 662,0	21 965,1	107,4	88,5	82,4	82,4
1.5.2.	inne	43 559,9	54 572,0	48 325,0	45 797,2	125,3	105,1	83,9	94,8
2	Przelewy redystrybucyjne, z tego:	38 457,7	37 780,0	37 780,0	37 612,0	98,2	97,8	99,6	99,6
2.1	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	17 847,7	18 851,0	18 851,0	18 683,0	105,6	104,7	99,1	99,1
2.2.	Fundusz Motywacyjny	20 610,0	18 929,0	18 929,0	18 929,0	91,8	91,8	100,0	100,0
3.	Inne koszty	767,6	0,0	0,0	53,8	-	7,0	-	-
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III), w tym:	50 765,3	24 034,0	24 034,0	57 172,9	47,3	112,6	237,9	237,9
1.	Środki pieniężne	138 269,0	88 774,0	88 774,0	147 102,2	64,2	106,4	165,7	165,7
2.	Należności	7 434,3	5 440,0	5 440,0	3 598,0	73,2	48,4	66,1	66,1
3.	Zobowiązania, z tego:	67 482,9	82 572,0	82 572,0	68 040,6	122,4	100,8	82,4	82,4
3.1.	pozostałe	67 482,9	82 572,0	82 572,0	68 040,6	122,4	100,8	82,4	82,4
4.	Pozostałe środki obrotowe	634,2	598,0	598,0	1 222,3	94,3	192,7	204,4	204,4

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

10.9. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PREWENCJI I REHABILITACJI

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan według ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		w tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A.									
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	38 076,7	44 953,0	44 953,0	41 448,5	118,1	108,9	92,2	92,2
1.	Koszty własne	37 220,0	40 993,0	40 993,0	38 111,6	110,1	102,4	93,0	93,0
2.	Koszty inwestycyjne	856,7	3 960,0	3 960,0	3 336,9	462,2	389,5	84,3	84,3
Część B. Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	Stan funduszu na początek roku, w tym:	1 991,7	864,0	864,0	7 757,7	43,4	389,5	897,9	897,9
1.	Środki pieniężne	4 893,5	3 772,0	3 772,0	8 223,3	77,1	168,0	218,0	218,0
2.	Należności	82,3	82,0	82,0	24,8	99,6	30,1	30,2	30,2
3.	Zobowiązania, z tego:	3 091,3	3 091,0	3 091,0	482,7	100,0	15,6	15,6	15,6
3.1.	pozostałe	3 091,3	3 091,0	3 091,0	482,7	100,0	15,6	15,6	15,6
4.	Pozostałe środki obrotowe	116,9	117,0	117,0	4,7	100,1	4,0	4,0	4,0
II	Przychody	43 842,7	44 098,0	44 098,0	44 143,9	100,6	100,7	100,1	100,1
1.	Dotacja z budżetu państwa, z tego:	10 324,0	13 334,0	13 334,0	13 334,0	129,2	129,2	100,0	100,0
1.1.	dla państwowego funduszu celowego	10 324,0	13 334,0	13 334,0	13 334,0	129,2	129,2	100,0	100,0
2.	Przelewy redystrybucyjne, z tego:	33 484,0	30 760,0	30 760,0	30 760,0	91,9	91,9	100,0	100,0
2.1.	odpis z funduszu składowego	33 484,0	30 760,0	30 760,0	30 760,0	91,9	91,9	100,0	100,0
3.	Pozostałe przychody, w tym:	34,7	4,0	4,0	49,9	11,5	143,8	1 247,5	1 247,5
3.1.	odsetki	18,4	4,0	4,0	20,8	21,7	113,0	520,0	520,0
3.2.	inne	16,2	0,0	0,0	29,0	-	179,0	-	-
III	Koszty realizacji zadań	38 076,7	44 953,0	44 953,0	41 448,5	118,1	108,9	92,2	92,2
1.	Koszty własne	37 220,0	40 993,0	40 993,0	38 111,6	110,1	102,4	93,0	93,0
1.1.	zakup usług	34 940,3	38 494,0	38 494,0	35 666,7	110,2	102,1	92,7	92,7
1.2.	pozostałe, z tego:	2 279,8	2 499,0	2 499,0	2 444,8	109,6	107,2	97,8	97,8
1.2.1.	amortyzacja (umorzenia)	43,2	54,0	54,0	52,9	125,0	122,5	98,0	98,0
1.2.2.	inne	2 236,60	2 445,0	2 455,0	2 391,9	109,3	106,9	97,8	97,4
2	Koszty inwestycyjne, w tym:	856,7	3 960,0	3 960,0	3 336,9	462,2	389,5	84,3	84,3
2.1	dotacje inwestycyjne	856,7	3 960,0	3 960,0	3 336,9	462,2	389,5	84,3	84,3
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III), w tym:	7 757,7	9,0	9,0	10 453,1	0,1	134,7	116 145,6	116 145,6
1.	Środki pieniężne	8 223,30	2 919,0	2 919,0	11 413,9	35,5	138,8	391,0	391,0

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan według ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
			w tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.	Należności	24,8	82,0	82,0	100,0	330,6	403,2	122,0	122,0
3.	Zobowiązania	482,7	3 091,0	3 091,0	1 046,7	640,4	216,8	33,9	33,9
4.	Pozostałe środki obrotowe	4,7	117,0	117,0	0,0	2 489,4	-	-	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

10.10. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

---

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9. Minister Rodziny i Polityki Społecznej
10. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Komisja Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
13. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
14. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

PREZES
KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Aleksandra Hadzik

Warszawa, dnia   czerwca 2022 r.

0000-BF.0810.66.2022

Pan
Marian Banaś
Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

w nawiązaniu do pisma znak KRR.430.002.2022 z dnia 15 czerwca 2022 r. uprzejmie dziękuję za przekazaną *Informację o wynikach kontroli P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz wykonanie planów finansowych: Funduszu Emerytalno-Rentowego, Funduszu Administracyjnego, Funduszu Prewencji i Rehabilitacji.*